

**PLA D'INCLUSIÓ SOCIAL DE BADIA DEL
VALLÈS
“CULTIVEM BADIA”**

Document marc

**Àrea d'acció social i cultural
Ajuntament de Badia del Vallès
Octubre 2010**

ÍNDEX

Pàg.3 0. PREVI: EL PLINC DE BADIA DEL VALLÈS 2007-2010

Pàg.4 1.INTRODUCCIÓ

Pàg. 4. El nou panorama de l'exclusió social a l'Europa d'inicis del s.XXI

Pàg. 6. De Lisboa 2000 als PLINC

Pàg. 8. El PLINC a Badia del Vallès com a oportunitat

Pàg.11 2. INCLUSIÓ I EXCLUSIÓ SOCIAL

Pàg. 11. 2.1. Conceptes bàsics

Pàg. 15. 2.2. Els principis dels PLINC

Pàg.19 3. CULTIVEM BADIA: EL PLA D'INCLUSIÓ DE BADIA DEL VALLÈS

Pàg. 19. 3.1. Del PLINC de Badia del Vallès al CULTIVEM BADIA.

Pàg. 21. 3.2. Diagnòstic.

Pàg. 34. 3.3. Enfocament del PLINC.

Pàg. 43. 3.4. El programa integrat.

Pàg. 50. 3.5. Prioritzacions

Pàg. 53. 3.6. Eixos estratègics, línies de treball, accions.

Pàg. 70. 3.7. L'Observatori.

Pàg. 80. 3.8. Activitats de formació i sensibilització.

Pàg. 80. 3.9. Les peces del PLINC

Pàg.81 4. LA GESTIÓ DEL PLINC

Pàg.81. 4.1. Elements de disseny, gestió i implementació.

Pàg.86 ANNEXOS

0. PREVI: EL PLA D'INCLUSIÓ SOCIAL DE BADIA DEL VALLÈS (2007-2010).

El Pla d'Inclusió de Badia del Vallès va iniciar-se realment a mitjans del 2007, tot i que els contactes institucionals en ferm sobre el Pla amb el Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya van fer-se l'agost del 2006.

Durant aquests tres anys, el Pla d'Inclusió Social (PLINC) ha seguit un procés que, entre altres coses, ha donat com a fruit aquest document marc. Document que, tanmateix, no és ni un final ni un inici d'etapa. El PLINC és un procés i seguirà sent un procés obert en contínua construcció, en el qual hi participen desenes de persones.

El document que conté el Pla serveix bàsicament per recollir el que s'ha fet fins ara i dotar Badia d'un instrument estratègic de planificació que permeti el desplegament del procés PLINC amb les màximes potencialitats i amb rigor i claredat. El document permet a tots els agents i ciutadania interessada saber què és el PLINC, que s'està fent al voltant d'aquestes sigles i que permetrà fer per millorar Badia. Està escrit però no fixat: un dels trets clau de les noves polítiques socials, com veurem, és precisament el fet de ser dinàmiques. El propi document marc del PLINC ha de ser dinàmic doncs és un instrument que ha de ser útil a un procés viu i canviant, i no una gàbia burocràtica que defineixi limitacions i encotilli la força i la iniciativa de la comunitat per superar l'exclusió social. És un full de ruta d'un recorregut del qual sabem el final desitjat però exactament el traçat, un traçat que anirem definint sobre la marxa però no improvisant sinó adaptant-nos al moment sempre canviant, al debat, a les percepcions diverses, a les oportunitats, fortaleces i debilitats que aniran sorgint.

Cronologia:

2007	creació de l'oficina tècnica; inici de la primera bateria d'estudis; creació de la comissió político-tècnica; procés de debat intern amb professionals i regidors/es, i procés amb regidors/es amb Òscar Rebollo.
2008	inici de l'observatori; grup d'intervenció-acció participativa (GIAP); segona bateria d'estudis; definició de l'arquitectura de plans i resolució de la problemàtica de la integració dels plans locals; taller EASW (novembre); inici de la implementació del programa integrat en vuit serveis de l'àrea d'acció social i cultural; formació sobre avaluació.
2009	creació de l'estructura d'eixos estratègics i línies de treball; tercera línia d'estudis; implementació de l'estructuració transversal a l'àrea d'acció social i cultural; creació de l'estructura de comunicació interna (wiki); presentació de l'experiència de Badia (i en especial del programa integrat) en les trobades de tècnics dels PLINC, en les Jornades del Màster de Participació de l'UAB, en les jornades de bones pràctiques d'Acció Social de la Diputació de Barcelona i en les jornades de Bones Pràctiques Sòcioeducatives de la Facultat de Psicologia i Educació Blanquerna (URL); integració de l'oficina tècnica dins la coordinació de l'àrea.
2010	tancament de l'estructura del PLINC reconvertit en el procés Cultivem Badia; finalització de la definició de l'estructura de l'Observatori; tancament del document del Pla.

1. INTRODUCCIÓ

El nou panorama de l'exclusió social a l'Europa d'inicis del s.XXI

L'Estatut de Catalunya conté un article no recorregut on s'exposa un principi bàsic de transcendental importància per a la cohesió social i la democràcia:

“totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal (article 15,2 Estatut de Catalunya).”

En un altre article tampoc recorregut, s'especifica que com a poder públic, l'Ajuntament *ha de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir l'eficàcia plena dels principis rectors de l'Estatut* (article 39, 1).

És a dir, que forma part de la tasca de l'Ajuntament promoure l'acompliment dels drets bàsics, el desenvolupament de la personalitat i la capacitat personal de tota la ciutadania. Tanmateix, la possibilitat real d'aquest desenvolupament es veu amenaçada, a tota Europa, i per a amplis i creixents grups socials, per l'**exclusió social**.

El moment actual, més encara amb la crisi de finals del primer decenni del segle XXI, ens ha dut a un gran augment de la polarització de les desigualtats socials a nivell mundial. En l'Europa Occidental postindustrial i globalitzada, les transformacions socials poden ser resumides en tres grans blocs¹, en els quals podem ubicar tant la reproducció de les velles desigualtats socials que el sistema no ha estat capaç d'aturar, com l'emergència de noves desigualtats i fractures.

1. El primer bloc fa referència a l'**impacte de l'economia postindustrial sobre l'ocupació**. Una economia bàsicament especulativa demanda una creixent flexibilitat en els processos productius que ha desencadenat desregulació i destrucció d'ocupació estable. Paral·lelament hi ha hagut una forta erosió dels drets laborals i un debilitament dels esquemes de protecció social tradicionalment vinculats al mercat de treball. Aquesta situació ha generat nous espais d'exclusió social que afecten, no tan sols la població més jove, sinó també, i sobretot, les dones i els col·lectius adults amb càrregues familiars.
2. Estem anant cap a una **estructura social molt més complexa i fragmentada**, exemplificada en la creixent diversificació ètnica i cultural de les nostres ciutats. D'altra banda, hi ha un increment continuat de la fracció de gent gran en la població autòctona, amb les conseqüències que això suposa en termes de dependència en les societats modernes.

¹ Subirats J. (dir). (2005). *Perfils d'exclusió urbana a Catalunya*. Bellaterra: Servei de Publicacions de l'UAB.

3. Cal tenir en compte la gran **diversificació de les formes de vida i de convivència** familiar, i en especial, el gran augment de llars monoparentals.

Es dona el fet que aquests profunds canvis i transformacions coincideixen amb la crisi (retirada, segons alguns autors)² de l'Estat del Benestar. Una crisi que també tindria a veure amb la seva dificultat de respondre a aquestes transformacions. A més, els factors esmentats i els dèficits de les polítiques clàssiques de benestar estan fortament relacionats i es potencien mútuament. Les dinàmiques d'exclusió social es desenvolupen en el marc d'aquestes interrelacions.

Les dificultats de moltes persones no es troben ja únicament en una situació de carència econòmica o material, sinó sobretot, de **drets humans i de ciutadania**. La pobresa, malgrat que moltes vegades és present en les situacions d'exclusió social, no n'és sempre una causa directa i necessària (Subirats, 2005). Els dèficits relacionats amb el reconeixement administratiu de ciutadania, l'educació, la manca d'un habitatge mínimament condicionat per a les necessitats de la vida, la permanència de problemàtiques sociosanitàries, la debilitat de xarxes de protecció social o familiar, etc. poden **acumular-se** i donar lloc a l'exclusió social. Però a més, cal tenir en compte que les fronteres de l'exclusió són molt fluïdes i, com ens ha mostrat la crisi, poden presentar una extensió més àmplia que els espais tradicionals de la pobresa.

L'exclusió social, a l'Europa del segle XXI és molt més complexa que als segles precedents. Més enllà de les problemàtiques de renda, és fruit d'un **procés dinàmic d'acumulació i combinació de diversos factors de desavantatge** que afecten cada vegada més persones i grups socials.

L'exclusió social dificulta a les persones que la pateixen sentir-se incloses activament en la comunitat i accedir als mecanismes de desenvolupament personal i als sistemes de protecció social. En aquest procés, aquestes persones **perden drets, perden ciutadania**, tot i que la puguin tenir legalment reconeguda (no és el cas de tothom, pensem en molts migrants). Ens trobem davant d'un procés de degradació de les oportunitats, d'una segregació simbòlica, i també física, de la societat de referència: d'un procés de marginació que serà més o menys profund segons la combinació de factors. Una debilitat de les **xarxes de suport familiar i comunitari** agreujarà o amortirà aquest procés.

En la mateixa línia, el concepte de **vulnerabilitat social** caracteritza les múltiples situacions de precarietat que es poden transformar en exclusió social si s'agregen les circumstàncies o se n'acumulen d'altres a les ja existents (Subirats, 2004).

L'exclusió social està molt lligada al **territori**, marc de les pràctiques i les relacions socials, i reflex dels processos d'exclusió que s'hi donen. L'espai per si mateix pot actuar com a factor d'exclusió social. Els dèficits en equipaments i recursos sanitaris, educatius, serveis socials, espais verds, neteja, transport públic o el deteriorament dels edificis i/o dels espais comunitaris, tenen conseqüències negatives sobre la població d'un territori determinat.

L'exclusió social no es pot desvincular de la **dimensió subjectiva**, és a dir, de les percepcions i valoracions individuals i col·lectives sobre la pròpia situació. Els

² Adelantado, J. (ed.). (2000). *Cambios en el Estado de Bienestar*. Barcelona: Icària.

sentiments de pertinença i adscripció comunitàries, així com les causes explicatives que s'atribueixen al desencadenament o a la permanència en una determinada situació d'exclusió social, poden esdevenir elements de reforç o de relativització o de l'exclusió, i en tot cas sempre bàsics a explicar i comprendre globalment el fenomen.

De Lisboa 2000 als PLINC

Els **Plans d'Inclusió Social (PLINC)** tenen el seu origen en la Cimera de Lisboa de 2000, com a instrument transversal de planificació de les polítiques socials i de benestar a mig i llarg termini. Apareixen com a una nova estratègia de la Unió Europea en matèria de política social per reduir l'exclusió social que les polítiques tradicionals no havien aconseguit fer recular i que amenaçaven (amenacen) la cohesió social a Europa (i per tant, l'estabilitat necessària per al creixement econòmic i la competitivitat vers les potències econòmiques emergents).

Els Plans d'Inclusió Social són, al nivell local, un nou model de treball municipal per intervenir davant de les situacions d'**exclusió social**. Aquest nou model té com trets bàsics el ser:

- **transversal** (requereix la cooperació de tots els departament implicats),
- **participatiu i comunitari** (inclou la ciutadania i la comunitat),
- **estratègic** (s'orienta a les causes de l'exclusió per treballar proactivament en la seva eradicació).

El punt de partida dels PLINC es troba en la decisió de la Comissió Europea d'establir estratègies comunes per als països membres amb la finalitat d'abordar, de manera conjunta, objectius concrets entorn de tres eixos fonamentals: **el creixement econòmic, el desenvolupament de l'ocupació i la millora en la cohesió social**.

La definició, desenvolupament i correcció d'aquestes estratègies ha tingut diferents moments clau fins a l'actualitat, com ara la cimera europea de Lisboa, on es va consensuar un ambiciós programa denominat "**Estratègies per a la inclusió, 2000-2010**". Aquest programa posava la prioritat en la cohesió social i es plantejava la necessitat d'eradicar en la Unió Europea la pobresa i l'exclusió social, al mateix temps que establia mecanismes per assolir l'equilibri en el desenvolupament dels tres eixos fonamentals.

A l'**any 2005** es va fer una revisió del programa Lisboa 2000 i es va incorporar la importància de l'**espai local** en aquestes estratègies, marcant-se directrius per estendre aquest programa a l'àmbit local, inicialment amb marcs legals en cada estat i posteriorment amb mecanismes d'aplicació per territoris.

Els punts clau d'aquesta revisió van ser:

- **Mobilitzar el conjunt d'actors** que intervenen o tenen relació amb l'exclusió social directa o indirectament.
- **Generar coneixement compartit:** afavorir la realització d'anàlisi, debats, trobades amb actors que tinguin diferent responsabilitat en l'acció contra l'exclusió social.

- Generar un coneixement propi que permeti **prevenir**: produir materials informatius i de treball amb l'objectiu d'avançar-se a la realitat.

El 2007 la Comissió Europea va difondre una nova comunicació a nivell dels estats membres de la Unió Europea per reforçar l'Agenda Lisboa 2000³. Es reconeix que el creixement econòmic és massa complex i depèn de massa factors i que no és un element suficient per garantir la cohesió social. Aquesta nova directriu estableix una concreció entorn de tres elements:

Garantir ingressos suficients que permetin la dignitat de la persona, ingressos que poden ser tant procedents de les pensions contributives com de pensions no contributives...

Promoure ocupació de qualitat i disponible per a qui estigui en condicions de treballar, població potencialment activa.

Disposar de serveis públics i privats que es dirigeixin a la **protecció social** de "qualitat, suficients i adaptats a totes les persones", millorant els seus instruments d'intervenció.

En el 2008 es tanca un nou cicle, obrint-se el 2008-2011, amb l'avaluació de l'estratègia de Lisboa 2000 (punts forts / febles) i previsió a llarg termini.

En aquest nou cicle, el debat essencial canvia del plantejament inicial i és: **com aconseguir que la cohesió social incideixi positivament en el creixement econòmic i en les polítiques d'ocupació?** Com fer funcionar i fer més visibles les accions de cobertura social perquè la cohesió social tingui més incidència en creixement econòmic i ocupació, des de totes les escales i amb participació de tots els agents? És a dir, s'estaria capgirant l'enfocament de Lisboa 2000: ara seria la cohesió social el factor mobilitzador d'ocupació i de creixement econòmic.

Per tant, la finalitat, **d'engegar polítiques** que, a més de ser **inclusives**, siguin **promotores d'inclusió** ha passat a ser un dels reptes clau a Europa. Caldrà sumar esforços des de totes les parts, per fer més visible el paper de la cohesió social en el desenvolupament econòmic, aplicar indicadors d'avaluació i també donar visibilitat al **cost de la no inclusió** (el que suposa per al conjunt de la societat).

Des d'aquest nou enfocament es revaloritza el concepte de "**governança**" (*governance*)⁴ per promoure la inclusió en les polítiques públiques. Aquest concepte reconeix que **el poder existeix dintre i fora de l'autoritat formal i de les institucions de govern**. Això inclou les complexes relacions existents entre la diversitat dels actors socials amb les seves diferents prioritats: **sector públic, sector privat i societat civil**. Contempla línies d'acció que incorporin respostes a tota aquesta complexitat des de models més transversals d'actuació i des de la participació d'aquests sectors, com forma multilateral d'incidir en els factors d'exclusió.

³ European Commission. (2007). *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Modernising social protection for greater social justice and economic cohesion: taking forward the active inclusion of people furthest from the labour market.*

⁴ Solà, A. (2001) Governança i governabilitat: una proposta terminològica. *Revista de Llengua i Dret*, Núm.: 35.

L'aplicació d'aquests elements a l'Estat Espanyol, seguint les directrius de la Unió Europea, ha dut al **Pla Estratègic Nacional d'Inclusió**, com instrument polític-tècnic i marc general en tot el territori estatal. La Generalitat de Catalunya ha iniciat el seu desplegament a nivell català (*Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya/PICSC*)⁵ i ha promogut els PLINC a nivell local en una vintena de municipis.

El PLINC a Badia del Vallès com a oportunitat

La creació d'un *Pla d'Inclusió Social (PLINC)* a Badia del Vallès suposa una oportunitat única per reduir-hi l'exclusió social. Però alhora implica un **nou model de polítiques socials**, que canviï el lloc on les polítiques tradicionals posaven l'accent: *perspectiva comunitària* enlloc de treball centrat en les necessitats individuals; *promoció de l'autonomia* enlloc d'assistencialisme; *enfocament multidimensional* enlloc de basat en elements de renda; *enfocament proactiu i estratègic* enlloc de reactiu; *enfocament centrat en les causes* i no tant en les conseqüències; *transversalitat* enlloc de segmentació sectorial i vertical; *incorporació de la participació ciutadana i privada* enlloc d'una separació rígida públic-privat⁶.

Aconseguir l'èxit del PLINC de Badia és un gran repte per a la nostra ciutat i requereix la cooperació de tota la comunitat i administracions. Els trets específics de Badia del Vallès la fan una ciutat en la que en treball de cohesió social és especialment necessari:

- **indicadors d'alerta en molts factors d'exclusió** (renda, salut, gènere, baix nivell educatiu, fracàs escolar, situacions de risc per a infants i adolescents, gent gran sola...).
- **model d'urbanització vertical i densificat** en espais "illa", a imitació dels "polígons industrials", que limita de manera important l'articulació urbanística i d'hàbitat digne per a les persones.
- **història breu però complexa** amb successius canvis de models de govern i de relació amb la ciutadania, amb un model tutelat de construcció del sistema de govern i d'organització locals que no va facilitar lògiques d'emancipació i d'articulació entorn d'un projecte cohesionador i vinculant. Pel contrari, va accentuar el seu caràcter experimental, d'actuacions provisionals, puntuals...
- predomini de **polítiques paternalistes i assistencialistes** fins ara, que han dificultat l'assumpció de processos d'autonomia i corresponsabilització, de ciutadania (drets/deures) i governança, per part de la població.
- la vinculació de la ciutadania al territori, tot i ser un municipi jove, s'explica millor des de la **demanda**, des de la reivindicació/queixa. El sentiment de pertinença lligat a una actitud proactiva i corresponsable no està encara construït.
- limitada capacitat d'**autofinançament**, però enorme pressió per mantenir impostos i taxes baixes i serveis gratuïts i assumpció per part de l'ajuntament de despeses

⁵ Generalitat de Catalunya (2006). *Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya*.

⁶ Aquests són els principis clau marcats tant pel Govern de Catalunya al *Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya* com pel govern estatal i la Unió Europea *Construir una Europa que fomenti la integració*, COM (2000) 79 final, Brussel·les, 1.3.2000, pàg. n.4.

que en altres ciutats corresponen als particulars. També necessitat d'un procés d'aprenentatge d'una organització pròpia en majoria d'edat i coresponsable, cap a la construcció d'un un projecte de ciutat, de manera col·lectiva i participada.

Des de l'inici del procés del PLINC de Badia del Vallès, s'han dedicat molts esforços a crear coneixement. Els documents que s'han elaborat han intentat abordar la realitat i la informació existent entorn dels aspectes clau sobre els quals cal reflexionar per a poder engegar un Pla Local d'Inclusió Social. Els autors del **Document estratègic dels estudis preparatoris per al Pla d'Inclusió Social de Badia del Vallès**⁷ plantegen una sèrie de qüestions que caldrà anar responent durant el procés del PLINC i que tenen a veure amb l'especial idiosincràsia de la ciutat i la possibilitat real d'aprofitar la oportunitat que suposa el PLINC:

- Si les polítiques socials que s'estan donant a Badia del Vallès poden ser capaces d'incorporar com eix central de les seves actuacions la **capacitació i promoció de l'autonomia de les persones**, a través d'eines i d'instruments, perquè les persones puguin ser subjectes actius i decisoris de la seva trajectòria vital i de la seva presència activa en la vida pública.
- Si tant els col·lectius més vulnerables com la resta de la població poden incorporar-se a aquest exercici d'autonomia per a fer de Badia del Vallès una **comunitat forta i amb escenaris de futur positius**.
- Si l'**organització municipal existent està en condicions per a poder incorporar la perspectiva comunitària i transversal** en l'aplicació de polítiques socials inclusives, tal com es planteja des dels principis bàsics del PLINC. Suposa comprendre que els fenòmens de l'exclusió social es deuen a múltiples factors i que implica a moltes dimensions del territori i de les persones. Per tant, si és possible un abordatge de la realitat del municipi, dels seus dèficits estructurals, de les seves oportunitats... que sigui global, holístic, integral, causal (anar a les arrels de les situacions) i estratègic, en espais de treball transversal, amb la presència de tots els actors articulats i dirigits cap a aquesta finalitat.
- Si la percepció que es té de Badia del Vallès i dels seus ciutadans/as pot facilitar l'engegada de polítiques inclusives amb el suport de tots els actors o, per contra, si es parteix d'un **imaginari** tan estigmatitzat, fragmentat, desestructurat... que no podrà afavorir les accions que es dirigeixin cap a la cohesió social.
- Si l'actual **xarxa d'actors socials de Badia del Vallès** està en condicions d'assumir un coprotagonisme, des d'una capacitat autònoma, proactiva i amb capacitat d'interlocució per a poder portar a terme, de manera coresponsable, actuacions que afavoreixin la inclusió i la cohesió socials, juntament amb els altres actors del municipi.
- Si dos col·lectius existents a Badia del Vallès, en situació de minoria però importants a tenir en compte des de la cohesió social com són la **població gitana**

⁷ Cooperativa ETCS (2008), *Document estratègic dels estudis preparatoris per al Pla d'Inclusió Social de Badia del Vallès*.

i la població estrangera extracomunitària, poden incorporar-se a la comunitat, en plenes condicions d'equitat social i d'igualtat d'oportunitats.

- Si és possible la **generació de coneixement** compartit i la participació de la ciutadania com suport a aquest PLINCS de Badia del Vallès.

Impulsar un Pla Local d'Inclusió Social a Badia del Vallès (PLINCS) suposa una aposta política per a tots els actors del municipi (polítics, tècnics i ciutadania). El repte a assolir és la millora de la qualitat de vida de les persones que viuen a la ciutat i la cohesió social. És una gran oportunitat per reorientar els principis de direcció, els instruments polític-administratius i els recursos disponibles (humans, tècnics, professionals, materials...) en aquesta direcció. Sobretot quan ens adonem que en la nostra societat, canviant, complexa, amb dèficits importants a superar (estructurals, econòmics, financers, organitzatius, educatius...) necessitem altres maneres de fer i de donar respostes, ja que les tradicionals han quedat obsoletes.

2. INCLUSIÓ I EXCLUSIÓ SOCIAL. CONCEPTES I PRINCIPIS BÀSICS.

2.1. CONCEPTES BÀSICS

Què és exclusió social

El terme **exclusió social** vol descriure un conjunt de situacions emergents de desigualtat i precarietat molt heterogènies que desborden el marc tradicional de la pobresa. Permet redefinir les fractures socials existents des de sempre, i a integrar i comprendre l'aparició de noves formes de desigualtat. Per fer això correctament cal tenir en compte el context actual de les profundes transformacions econòmiques i socials que es donen al nostre món. A més de situacions de pobresa tradicionals, la noció d'exclusió social té en compte també les condicions de treball, el reconeixement de la ciutadania, els dèficits formatius, la manca d'habitatge o les seves condicions, les situacions sociosanitàries més desateses, la inexistència de xarxes de protecció social o familiar, i d'altres factors que impedeixen la plena inclusió de les persones (Subirats, 2005).

L'**exclusió social** es podria definir com una **situació d'acumulació i combinació** de factors de desavantatge diversos, vinculats a diferents aspectes de la vida personal, social, cultural i política dels individus. Així doncs, el terme exclusió social fa referència a un **fenomen polièdric**, que es manifesta i es defineix més com un **procés** que com un estat. L'exclusió social és un producte de les lògiques de producció i reproducció de les desigualtats que imperen en les nostres societats. (Subirats, 2005).

El concepte d'**exclusió social**⁸ pretén capturar la naturalesa canviant i multidimensional dels problemes socials. Es diferencia de **pobresa** en el sentit que aquesta descriu

⁸ Hi ha però visions crítiques sobre aquest concepte d'inclusió-exclusió, bàsicament des de França. Robert Castel, director de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris rebutja el propi terme "exclusió" doncs aquesta seria en tot cas una conseqüència dels processos de desestabilització, degradació de les relacions laborals, argilització dels suports socials... La lluita contra l'exclusió (efecte) impediria comprendre, intervenir i prevenir les seves causes. Ocupar-se massa dels exclosos podria arribar a ser un parany per oblidar la causa de l'exclusió. Castel també parla dels "supernumeraris", les persones que sobrarien a la societat doncs no tindrien utilitat social, més enllà de recordar a la resta de la societat la fragilitat de les relacions laborals i ajudar a acceptar baixos salaris, precarietat i, en general, la ruptura del pacte social de després de la II Guerra Mundial. Utilitza en canvi el concepte de *desafiliació*: en fragilitzar-se el compromís social que sustentava la societat salarial, es trenquen tant el llaç salarial com el llaç social, i per tant hi ha una pèrdua d'identitat i de pertinença dels individus a la societat. (Castel. R. 1995. *Les Métamorphoses de la question sociale. Une chronique du salariat*. Paris: Fayard.)

Michel Autès parla de *deslligament*: es dona un deslligament de l'esfera econòmica respecte la política, el que suposa una incapacitat de produir sentit i actors. L'exclusió no seria un discurs sobre els marges de la societat sinó precisament sobre la seva centralitat, sobre el tipus de societat que s'estaria construint (Karz S., coord. 2004. *La exclusión: bordeando sus fronteras*. Barcelona: Gedisa.). El treball social no aportaria solucions però sí ocasions per a que els "exclosos" poguessin de nou exercir la seva capacitat d'actors. Autès recupera el discurs de Habermas (1962, *Historia y crítica de la opinión pública*) sobre la creació d'espais públics i educadors de la ciutadania on cadascun té el dret a fer valer les seves pretensions de validesa. Per ell, aquest és l'únic esquema que correspon a la societat democràtica.

carències materials, mentre que exclusió social incorpora **les diverses formes de desavantatge** que dificulten a les persones **participar en activitats clau** de la societat. Aquestes formes de desavantatge són: discriminació, problemes familiars, de salut, carències educatives, relacions socials, nivell cultural....

Per entendre correctament el terme **exclusió social**, cal plantejar-se el terme contrari, és a dir, la **inclusió social**⁹. La inclusió social és un estatut social suportat per tres pilars¹⁰:

1. la participació en la **producció i la creació de valor** social dins o fora del mercat
2. l'adscripció política i de **ciutadania**
3. l'existència de contacte amb **xarxes socials i/o familiars**.

La nostra societat es troba fortament estructurada pel mercat. El mercat condiona totes les esferes de la vida i els altres dos eixos d'integració social. Pertànyer a determinades xarxes socials i familiars facilita accedir als remuneració (i poder). Però el reconeixement administratiu i la garantia de drets i prestacions socials varia segons el tipus i el nivell de participació que hom té en el mercat -clarament entre els immigrants per exemple- (Subirats, 2005).

Els tres eixos de l'exclusió

Aquestes **activitats clau** de la societat es concreten en tres eixos que ens permeten comprovar el nivell d'exclusió-inclusió de les persones:

- **Eix econòmic:** la possibilitat d'accedir al món laboral en condicions adequades, realitzar activitats de treball i consum i per tant disposar d'una renda digna. És a dir, la **participació en la producció i en la creació de valor**. Els mecanismes

Saül Karsz fa una *deconstrucció* del concepte d'exclusió social (Karsz. S. i cols. 1992). *Déconstruire le social*. Paris: L'Harmattan). Lliga històricament el seu origen amb la revolució conservadora dels anys 80. El concepte d'exclusió és massa omnicomprensiu per tenir valor explicatiu real, és cognitivament pobre i pressuposa una concepció estàtica de la societat: aquesta es podria millorar però no modificar en la seva estructura, que és la que crea exclusió. No està en joc la cohesió social sinó les formes actuals de cohesió social: l'exclusió acabaria sent un mite eficient. D'altra banda es donaria una paradoxa: els exclosos estan dins de la societat. No estarien exclosos de la societat sinó de determinats circuits i pràctiques. Com Castel, pensa que els exclosos tenen una clara funció: frenar les reivindicacions salarials, confirmar que els qui tenen feina serien privilegiats, resignació a condicions laborals cada cop més penoses, estimulació del repartiment del treball sense tocar per a res l'estructura de propietat i capital... Karsz també s'interroga sobre en quin moment es pot avaluar la inclusió. També assenyala que es parla d'exclusió sense parlar de qui exclou, no hi hauria actors, sols víctimes: l'exclusió seria el testimoni del liberalisme real. L'exclusió serviria però, com oportunitat per plantejar-se les condicions de coexistència entre els grups i classes socials amb interessos contradictoris o fins i tot antagònics.

Monique Sassier insisteix en la importància radical del treball sobre les causes: cal obrir una dialèctica que eviti responsabilitzar a la persona en dificultats per la seva pobresa i exclusió, i que per tant no han de carregar elles soles amb les solucions (Karsz, 2004).

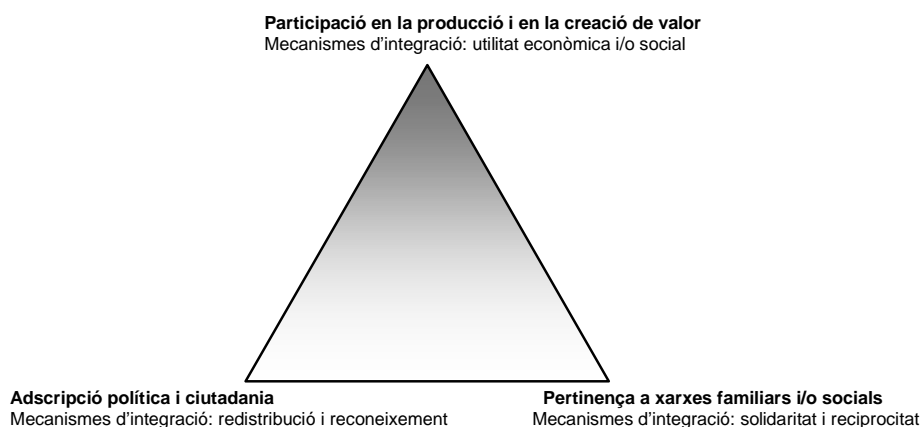
⁹ Alguns autors (Karsz.S. 2007, *Problematizar el trabajo social*, Gedisa: Barcelona) subratllen la dificultat de definir *inclusió*, doncs fàcilment es mobilitzen categories de normalitat : es pren partit sobre el què és norma i sobre el què no, sobre els models de vida, de parella, de família, que cal recolzar... Aquesta presa de partit pot ser explícita o implícita, fins i tot sota preteses neutralitats científiques o posicionaments ètics.

¹⁰ Subirats, J. (dir.). (2004). *Pobresa i exclusió social. Una anàlisi de la realitat espanyola i europea*. «Estudis Socials», núm. 16. Barcelona: Fundació «La Caixa».

d'integració social (d'inclusió) en aquest eix passen per la utilitat econòmica i/o social de l'activitat de la persona.

- **Eix relacional:** participació de la persona en xarxes socials (família, veïnatge, grups, associacions...). Els mecanismes d'integració en aquest eix són la solidaritat i reciprocitat
- **Eix ciutadà:** accés als drets reconeguts per a tothom (educació, salut, participació...). Ciutadania en resum: aquest eix fa referència a la dimensió política de la persona. Els mecanismes d'integració són la redistribució (a través de les prestacions socials) i el reconeixement.

Figura 1. Els fonaments de la inclusió social¹¹

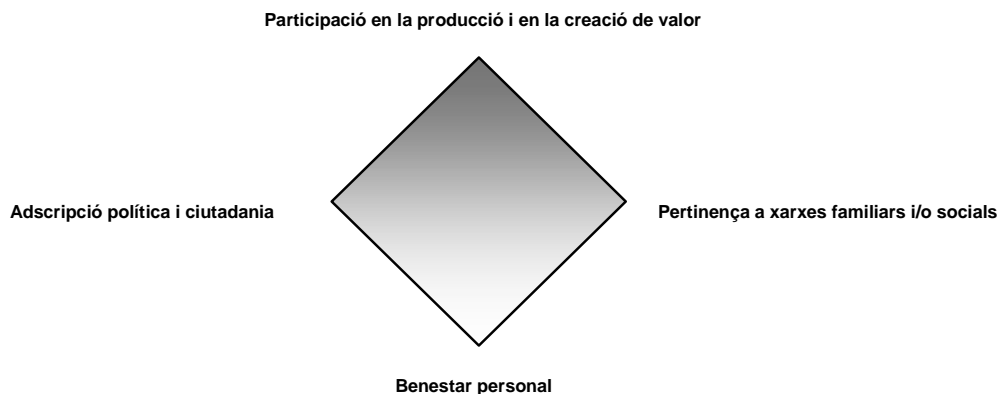

Quan parlem d'exclusió o inclusió fem referència al **nivell (de més a menys) en el qual les persones es situen** en cadascun d'aquests eixos. Una persona inclosa socialment té valors alts en cadascun dels tres eixos: treballa, amb bones condicions i un sou digne; compta amb xarxes socials sòlides; té accés a tots als drets i serveis. A mesura que els valors baixen l'exclusió esdevé més forta: precarietat laboral sumada a poca xarxa social i dificultat d'accedir a serveis dificulten enormement la inclusió. Tanmateix, valors alts en dos eixos poden compensar fins cert punt valors baixos al tercer. Més endavant parlarem d'aquesta variable com a **capital personal**.

Tanmateix, pensem que cal introduir una correcció a l'esquema de Joan Subirats, doncs és massa sociològic i oblida una quarta dimensió en la inclusió social, dimensió que podríem definir com de **benestar personal** i que comprendria el benestar psicològic que serveix de base per poder ser autònoms i sense el qual és difícil arribar a la inclusió encara que hi hagi un bon nivell als altres eixos. El triangle es transforma aleshores en un rombe:

Figura 2. Els fonaments de la inclusió social (b)

¹¹ Subirats (dir), 2005.

A quina població afecta l'exclusió social

El concepte d'exclusió social s'empra per a la part significativa de la població que pateix una sèrie de desavantatges més o menys greus (des de manca de treball a haver-se de fer càrrec d'un familiar). En determinades circumstàncies, aquests factors s'acumulen i es reforcen mútuament, impeding un bon accés al mercat laboral, el sentir-se part activa de la comunitat i l'accés als mecanismes de desenvolupament personal i protecció social. En el context actual de crisi, la població afectada per situacions d'exclusió ha crescut de manera molt considerable i pot créixer encara.

Gradació i capital personal

Hi ha diversos graus d'exclusió social: la situació dins cadascun dels eixos és una variable que pot agafar diversos valors i canviar durant el temps. Podem utilitzar adaptant-lo, el concepte de **capital personal**, tal com el trobem a l'obra de Pierre Bourdieu¹². El capital de cada persona en cadascun dels eixos d'exclusió/inclusió i en els àmbits estratègics clau on es concreten (família, educació, salut, xarxa social, gènere, diversitat, renda...¹³) és el que finalment acaba definint la situació de cada persona en l'escala de la inclusió. El capital personal és a més, dinàmic, variable, pot créixer o disminuir amb al temps.

Àmbits d'exclusió

L'exclusió social és un concepte integral que mostra la complexitat d'un fenomen social que s'expressa en un o més àmbits vitals de les persones, desencadenant situacions de gran diversitat i diferent gravetat. Cal tenir en compte els àmbits en els que pot manifestar-se:

- **Laboral:** atur o precarietat laboral
- **Econòmic:** pobresa monetària, accés insuficient a renda
- **Formatiu:** baix nivell formatiu, fracàs escolar.

¹² Bourdieu, P. (1984) Espace social et genèse des classes, *Actes de la recherche en sciences sociales*, n° 52-53.

¹³ Veure més avall, quadres de causalitats 3 i 4, pàg. 25

- **Salut:** discapacitat, dependència, addiccions, malalties
- **Residencial:** no accés a l'habitatge, entorn degradat
- **Relacional:** inexistència o feblesa de les xarxes familiars, socials...
- **Polític i ciutadà:** no accés a drets socials i polítics bàsics; discriminació per sexe, procedència, cultura...

Com veurem més endavant, hi ha àmbits primaris, secundaris i terciaris respecte els primaris. Un bon capital personal en els àmbits primaris dificulta que es donin tantes dificultats en els àmbits secundaris o que siguin tan greus o més fàcilment reversibles. A la inversa, poc capital personal en els àmbits primaris faciliten problemàtiques en els segons i tercers nivells.

2.2. PRINCIPIS

Marc teòric (síntesi)

El marc teòric que emmarca el PLINC de Badia del Vallès té dues parts, una més pròpiament metodològica i una més de fonaments científics de les actuacions. Pel que fa al marc teòric general, ens centrem en grans dues línies:

1. Una **orientació psicològica** per que fa al model d'interpretació i treball amb els persones
2. Una **orientació sociològica** pel que fa al model de treball amb les comunitats

Pel que fa al model psicològic, treballem com a gran orientació bàsica des de l'**optimització evolutiva i el desenvolupament òptim** (Erikson, Wagner, Viguer), un model que proposa que en cadascun dels moments de la vida cada persona té un potencial positiu que pot activar per tal de desenvolupar el seu propi i autònom projecte de vida. Això té unes clares conseqüències en les actuacions amb persones: treballar des de l'autonomia, la confiança, la propositivitat, la participació, la coresponsabilitat... D'altra banda, pel que fa a subsectors específics s'agafen referències teòriques concretes: Odent pel que fa a embaràs, part i alletament; Bowlby, Winnicott, Barudy, Gutman, pel que fa a vincle i puerperi; Broffenbrenner pel que fa al model ecològic en les relacions individu/entorn (de gran importància en el nostre enfocament); Bloom per que fa a prevenció; Barudy per al bon tracte infantil i adolescent i les competències parentals; Félix Lopez en necessitat dels infants, García i Fernández Anguita en desconexió escolar; i així per cada tema. Hi ha moltes fonts concretes (per exemple en els programes educatius: Flecha en aprenentatge cooperatiu, Vigotsky en construcció dels aprenentatges, Freire pel que fa a l'educació com procés social, Giroux i Mc Laren en escola, Díaz-Aguado en tolerància, Rodrigo en família, ...) i s'ha marcat com objectiu del propi PLINC que tots els programes incloguin la seva pròpia fonamentació teòrica.

Pel que fa al model **sociològic** (o social), ens situem dins de l'àmbit del **treball comunitari** (Rappaport, Alinsky). Entenem que el nostre treball es dona dins d'una comunitat i que això ha de marcar qualsevol de les nostres intervencions, treballant des del microsystema al macrosistema (Broffenbrenner) i tenint en compte la participació i la interrelació entre sistemes (Subirats), la comunicació i la tecnologia (Castells) i la

reproducció social (Bourdieu) i producció cultural en els àmbits desfavorits com fets polítics (Willis).

Tanmateix, tot i la diversitat de fonts teòriques pels temes concrets, en estar agrupades al voltant de dues grans orientacions que marquen molt profundament la concepció de la persona, la comunitat i la intervenció, aquestes fonts diverses s'harmonitzen sense problemes. Ara bé, més enllà d'aquests dos enfocaments, s'intenta complementar-los en no oblidar incloure una mirada crítica sobre les ciències socials com productores de discursos no neutres i contaminats per les estructures de poder, gènere, etnocentrisme o perspectives epistemològiques. Aquest treball d'alerta crítica es fonamenta en les aportacions de l'Escola de Frankfurt (i en concret Marcuse i Habermas) i en el treball de Michel Foucault i Giles Deleuze, així com de la tradició crítica feminista (Butler, Yvonne Knibiehler) i anticolonialista (Fanon, Freire).

Això no treu que s'hagi d'aprofundir més en cada cas. Com hem comentat, a partir d'ara es demana justificació teòrica de cada programa, el que ens evitarà intervencions basades en teories que s'han demostrat errònies o bé basades en no res. Pensem que una intervenció acurada i responsables s'ha de basar en el coneixement existent. Per això ara mateix estem treballant amb tres universitats: Universitat de València, UAB i Universitat Ramon Llull.

Un últim apunt: a nivell de transversalitat, és molt important la justificació teòrica, doncs pot ajudar a unificar els discursos sectorials fent-los complementaris o, en alguns casos, fent palès que determinat servei refractari a la transversalitat no actua segons cap base científica establerta sinó des de la inèrcia

Principis orientadors de la inclusió

Per tal de donar resposta a l'exclusió en els àmbits esmentats, el Consell d'Europa va fixar les següents dimensions del treball d'inclusió:

- **Protecció social:** salut, atenció a la dependència i garantia d'ingressos.
- **Accés a l'habitatge, mobilitat i entorn urbà de qualitat.**
- **Educació, cultura, temps lliure** i accés a la societat de la informació.
- **Priorització dels perfils de vulnerabilitat.**
- **Igualtat homes-dones** com eix transversal.
- **Polítiques laborals** que signifiquin l'increment de l'ocupació.
- Criteri de **subsidiarietat** territorial i d'actors.

D'altra banda, els **principis orientadors** del Pla d'inclusió Social de Catalunya són els següents:

- Afeblir els factors generadors de processos d'exclusió, fomentant i assegurant l'**autonomia** de les persones.
- **Adequar les accions** a les realitats territorials
- Treballar en **xarxa**
- Generar i transferir **coneixement**

- **Visualitzar i sensibilitzar sobre l'exclusió.**

Moltes d'aquestes accions corresponen als governs nacionals o estatals, però no hi ha dubte que els municipis poden complementar-les i afavorir-ne la implementació adequada a les necessitats i prioritats reals del territori.

Proximitat

El factor de proximitat és cabdal per integrar les respostes concretes a demandes que requereixen respostes integrals. És per tant el municipi qui més correctament pot fer-ho. Tanmateix, la capacitat d'impacte dels ens locals sobre les transformacions socials que generen exclusió és relativa. Ara bé, la proximitat permet incorporar una perspectiva d'inclusió a les polítiques municipals i proposar iniciatives de treball interadministratiu i intersectorial.

Els Plans d'Inclusió com estris de treball per a la renovació de les polítiques socials

Com element bàsic per a renovar les anteriors polítiques socials, basades en l'assistencialisme, el PLINC assumeix unes directrius bàsiques (marcades per la Generalitat de Catalunya)¹⁴ que dibuixen un marc totalment nou ple que fa a les polítiques socials al nostre país. Aquest marc es basa en els següents principis:

1. **Enfocament dinàmic:** cal entendre les situacions de les persones com canviants, qualsevol persona viu permanentment en processos dinàmics. Cal focalitzar les actuacions en aquesta consideració de les persones (i grups) com a protagonistes de processos i subjectes de canvis: és a dir, no etiquetables segons diagnòstics estàtics. En una societat en constant transformació, cal focalitzar les actuacions en els processos d'entrada i sortida de la situació de precarietat per part de les persones i grups, és a dir, no considerar-los com estàtics, no subjectes a canvi. Des del punt de vista psicològic això indica la constitució dinàmica de les persones i la seva capacitat de resiliència i canvi. Des del punt de vista social i històric això marca la realitat canviant i la possibilitat de canvi.
Aquest enfocament s'oposa a la focalització tradicional de l'acció social en un conjunt de persones en situació estàtica de precarietat als quals se'ls nega la possibilitat de canvi.
2. **Perspectiva comunitària:** cal posar l'èmfasi en les dimensions comunitàries i territorials de l'exclusió, donat que les persones tenen vincles comunitaris i viuen en un territori concret amb unes característiques determinades. Cal tenir també present que la comunitat és també un recurs per a les intervencions: la pròpia comunitat és clau en la solució o alleujament de l'exclusió. *Aquest enfocament s'oposaria al centrat únicament en les necessitats individuals, persona i llar.*
3. **Polítiques sensibles a la diversitat:** les respostes municipals per fomentar la inclusió han d'adaptar-se a les situacions socialment heterogènies del municipi i de les persones. *S'oposa a polítiques homogeneïtzadores amb solucions per cobrir necessitats homogènies i indiferenciades*

¹⁴

Generalitat de Catalunya (2006). *Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya*.

4. **Promoció de l'autonomia:** cal introduir mesures que potenciïn el desenvolupament autònom de la persona, per tal de capacitar-la i empoderar-la en la solució de les pròpies problemàtiques. *S'oposa a l'assistencialisme i a polítiques exclusivament destinades a amortir els efectes de la precarietat.*
5. **Enfocament multidimensional:** cal que es tingui en compte la complexitat de l'exclusió, és a dir les diferents dimensions en què hem vist opera la vulnerabilitat o l'exclusió. Les accions no poden sols tenir en compte un sol aspecte sinó que han d'interactuar amb la resta d'aspectes, el que obliga al treball transversal. *Oposat a l'enfocament centrat en elements de renda.*
6. **Enfocament proactiu:** a més de la capacitat de reaccionar davant les situacions d'emergència social i vulnerabilitat, cal introduir mesures estratègiques per anticipar-se als problemes a mig i llarg termini. *Oposat a l'enfocament reactiu: oferta de serveis com a reacció a l'aparició de problemes o necessitats.*
7. **Enfocament orientat a les causes:** per tal d'eradicar l'exclusió és necessari actuar directament sobre els factors que la generen, intentat minimitzar-los o debilitar-los. *Oposat a l'enfocament centrat en el les conseqüències: necessitats individuals del moment de les persones en situació de risc.*
8. **Transversalitat i coordinació multinivell:** cal incidir en els diversos fenòmens des de la seva integralitat: les mesures que es proposin han de ser transversals i fruit d'una coordinació permanent. Cal veure les repercussions de les nostres accions en les d'altres agents del territori. *Oposat a la fragmentació rígida de responsabilitats entre administracions i departaments.*
9. **Corresponsabilitat i participació:** cal tenir en compte la pluralitat dels actors que treballen per la inclusió social, la pròpia ciutadania i fer-los partícips de les polítiques i accions que s'implementen. D'altra banda cal promoure la participació de la població usuària en els serveis. *Oposat a la separació públic-privat i al monopoli de les polítiques socials per part de les institucions*

3. CULTIVEM BADIA: EL PLA D'INCLUSIÓ DE BADIA DEL VALLÈS

3.1. DEL PLINC DE BADIA DEL VALLÈS A CULTIVEM BADIA

Què és el PLINC de Badia del Vallès

El Pla d'Inclusió Social de Badia és bàsicament un **model de treball transversal** (és a dir a partir de la cooperació de tots els departament implicats) i *participatiu* (incloent la ciutadania) per intervenir eficaçment davant de les situacions d'*exclusió social*, a partir dels principis del *Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya (PICSC)*. Suposa per tant, una **reorganització interna** del treball municipal d'acció social. El PLINC de Badia del Vallès defineix **en quins àmbits i com** es treballarà per millorar l'eficàcia de la resposta a les problemàtiques d'exclusió social.

Objectius

L'objectiu marc del PLINC de Badia del Vallès és per tant **assolir una comunitat més cohesionada** dins de la qual:

- ❖ Tothom pugui portar a terme els seus projectes vitals en condicions de màxima igualtat i llibertat
- ❖ Tothom tingui accés als serveis necessaris per aquest desenvolupament
- ❖ Tothom tingui el seu lloc en les xarxes socials
- ❖ S'afebleixin les relacions de dominació i dependència en un marc generador d'autonomia i solidaritat
- ❖ Es reconeguin totes les diferències
- ❖ Tothom pugui fer efectius els seus drets

Per tal d'avançar en la direcció d'aquest objectiu marc, el PLINC de Badia del Vallès adopta els següents **objectius específics**:

1. La creació d'una **estratègia local que orienti i articuli les polítiques i actuacions** municipals que tinguin impacte sobre les causes i factors de risc d'exclusió, bàsicament a través d'un **canvi de model** en el treball municipal d'acció social, reenfocant-lo vers el treball transversal, comunitari i proactiu.
2. L'Ajuntament de Badia del Vallès, a través de l'oficina d'inclusió social, ha de vetllar per **harmonitzar les actuacions i polítiques municipals** segons els criteris i objectius del *Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya (PICSC)*. Cal

aconseguir que aquests criteris s'interioritzin en la mecànica municipal i territorial i arribin a ser consensuats.

3. L'Ajuntament assegurarà que tant ell com els altres agents del territori duguin a terme les **accions transversals i integrals** necessàries per combatre l'exclusió social al territori, en els àmbits definits per *les línies estratègiques del PICSC i seguint els seus principis ja esmentats*¹⁵: lluita contra l'exclusió en els àmbits econòmic, laboral, educatiu sòcio-sanitari, familiar, social o ciutadà.

4. L'Ajuntament articularà mecanismes **comunitaris i participatius** per vertebrar l'acció per a la inclusió social.

5. Es desenvoluparan **mesures per a la millora dels serveis del territori** (accés a recursos i serveis, protocols d'intervenció, mecanismes de coordinació...), molt especialment en l'àmbit dels serveis socials.

6. Es produirà de manera permanent **informació i coneixement** sobre els riscos d'exclusió i les situacions identificades com prioritàries al territori.

7. S'inclourà la **innovació** i la referència a bones pràctiques dins de la dinàmica dels serveis municipals d'acció social.

8. Es treballarà per a la **sensibilització** de la comunitat respecte el fenomen de l'exclusió social.

CULTIVEM BADIA: el PLINC de Badia.

La complexitat i diversitat de les accions que s'estan realitzant al territori (cinc Plans amb processos participatius, un número considerable d'accions transversals i multidisciplinars, coordinacions multilaterals de molts dels agents, coordinacions interinstitucionals...) podrien dur a una certa confusió al territori, tant de cara als professionals, com a les associacions, com a la ciutadania.

Tanmateix, totes aquestes accions tenen objectiu coincidents amb els del PLINC. Com veurem més endavant¹⁶ el PLINC ha esdevingut el Pla paraigües dels diversos plans existents. Però calia donar una passa més per clarificar el que intenta fer el PLINC i que no és més que crear les condicions per a promoure l'autonomia, la igualtat d'oportunitats i els drets de tothom, en el marc d'una ciutat democràtica i corresponsable, amb un projecte de futur i un imaginari compartit i positiu.

Estem parlant per tant de promoció del desenvolupament positiu de les persones i també del desenvolupament de la comunitat. I això suposa promoure i fer créixer (**cultivar**), aspectes com la família, l'educació, la salut, la convivència i la diversitat, i les xarxes socials, aspectes que com veurem¹⁷ formen part del treball més estratègic del PLINC: el treball sobre les causes.

¹⁵ Pàg. 14

¹⁶ Pàg. 42

¹⁷ Pàg. 25

Entenem doncs que això és el que fem en realitat des dels diversos aspectes del PLINC i els plans que hi cohabitaven i les actuacions i projectes que el desenvolupen: **fer créixer Badia**. En veritat, el fet que una acció la faci el Pla d'Entorn o el CAP o una AMPA, és indiferent si l'acció està ben feta i coordinada amb la resta d'accions. El fet que tal cosa sigui PEE, l'altra PLI, l'altra PLJ o la de més enllà del projecte Schoolnet o de l'Eina/TET pot tenir un cert sentit de cara a la gestió de responsabilitats i funcions, del pressupost i les justificacions. Però per a la població i fins i tot per a la majoria de professionals, té una importància absolutament secundària.

La implementació de la marca/concepte/símbol **CULTIVEM BADIA** suposa una opció en la que es prioritza la intel·ligibilitat de l'acció de l'administració per sobre de les inèrcies estructurals, els embussos de sigles, els interessos corporatius o sectorials, la competència entre administracions i serveis. **CULTIVEM BADIA** ho entén tothom, no cal saber sigles, és autodefinitori: marca un objectiu (créixer), un subjecte (tothom) i alhora una metodologia (cultivar és un procés actiu). **CULTIVEM BADIA** suposa l'aplicació coherent dels principis de transversalitat que veurem més endavant: l'important és **què es fa i no qui ho fa**. La dissolució de les sigles, la instauració d'un subjecte col·lectiu, actiu, coresponsable, fa veure que ens trobem en una lògica diferent a la de l'administració tradicional autàrquica i jeràrquica: treballem en el paradigma de la **governança**, de l'**estat relacional**.

CULTIVEM l'educació, CULTIVEM la salut, CULTIVEM la pau, CULTIVEM la família... Són missatges i conceptes que s'entenen i que indiquen la direcció del PLINC de Badia com un organisme viu, compartit, obert.

CULTIVEM BADIA ha estat l'última etapa d'un procés de treball i reflexió de tres anys i cal agrair a Atanasi Céspedes, de la Cooperativa ETCS, la direcció d'aquesta feina que finalment ha florit en aquest concepte, que com ja hem dit, és la marca, el símbol i el resum/programa del PLINC de Badia.

3.2. DIAGNÒSTIC

Per definir les línies del PLINC de Badia del Vallès, s'ha fet un important treball de **diagnòstic** de la situació social del municipi. Aquest treball ha produït diversos estudis per identificar les problemàtiques socials més importants de Badia i els col·lectius més vulnerables. S'han fet recerques a les bases de dades, s'han revisat tots els estudis existents fins la data, s'han realitzat un gran nombre d'entrevistes individuals a professionals de tots els sectors i població, sessions de grups, tallers... S'ha mobilitzat al voltant de dues-centes persones per tal d'arribar a la documentació de la que disposa el PLINC actualment, ben bé un miler de pàgines. S'han creat també esquemes i elements de síntesi, recopilació i interpretació de les dades, per tal de facilitar la seva usabilitat en la pràctica i la seva accessibilitat a tota la comunitat.

El diagnòstic és una **peça fonamental** al PLINC, donada la importància de la *informació i el coneixement* en el model de noves polítiques socials, per tal de fer anàlisis correctes i actuacions eficaces. Sense un bon diagnòstic no es pot emprendre un Pla, o unes

accions, amb rigor, eficàcia i eficiència. Sense la col·laboració amb les ciències socials no pot haver-hi una intervenció eficaç.

Els elements del diagnòstic són tres:

1. Els estudis
2. Els diagrames de causa i efecte sobre la situació social a Badia del Vallès
3. La síntesi dels estudis

3.2.1. Estudis

Els estudis¹⁸ realitzats han estat encarregats a partir dels espais on els professionals havien detectat que existia menys informació o bé que aquesta era molt estratègica i era molt important tenir-la al dia. L'estudi sobre les necessitats educatives va sorgir a demanda de l'EASW. Actualment s'està iniciant un estudi sobre gent gran a demanda de la Comissió de Salut (subcomissió gent gran). Els estudis que s'han dut a terme fins a la data són els següents:

Quadre 1. Estudis realitzats en el marc del PLINC.

Títol	Autor	Any
Gent gran a Badia del Vallès (en procés)	Carles Adamuz	2010
Dones 17 a 45 anys un estudi específic de la situació d'aquesta franja, vinculat als perfils d'exclusió detectats.	Cooperativa ETCS, 2009	2009
Diagnosi i definició d'estratègies d'actuació per al foment de la implicació de la ciutadania en la generació de comunitat a Badia del Vallès.	EDAS	2010
Diversitat i necessitats educatives a l'últim cicle d'educació primària.	Jaumes Funes i Jordi Longàs	2009
Diversitat i necessitats educatives a l'educació secundària.	Jaumes Funes i Jordi Longàs	2009
Document estratègic dels estudis preparatoris per al Pla d'Inclusió Social de Badia del Vallès.	Cooperativa ETCS	2008
Radiografia de la situació social de Badia del Vallès.	Carles Adamuz	2008
Anàlisi de les polítiques municipals pel que fa a la capacitació de les persones i la potenciació o no de la	Cooperativa ETCS	2007

¹⁸ Tots aquests estudis están disponibles a www.badiadelvalles.org/blogs/plinc

seva autonomia.		
Situació de les minories ètniques (gitana i extracomunitària).	Cooperativa ETCS	2007
Radiografia del nivell de treball comunitari i transversal real a Badia.	Cooperativa ETCS	2007
Anàlisi dels discursos dels professionals i de la pròpia població sobre la població de Badia.	Cooperativa ETCS	2007
Mapa de les xarxes socials	Cooperativa ETCS	2007

També s'han tingut en compte els següents documents interns:

- *Memòries i informes del departament de Serveis Socials (2007-2009)*
- *Memòries de l'EAlA del Vallès Occidental (2007-2009)*
- *Informes de l'Observatori de les Transicions del Servei Eina (2007-2009)*
- *Documents d'avaluació dels serveis de l'Àrea d'Acció Social i Cultural (2007-2009).*
- *Memòries del servei d'Igualtat (2007-2009)*

Aquests estudis ens han permès una radiografia global de la situació de Badia. Tanmateix, de cara al procés del PLINC, la quantitat d'informació a manejar era molt gran. S'ha treballat per facilitar l'operativitat de la informació, de manera que tots els agents (polítics, ciutadania, tècnics) puguin tenir clars els elements diagnòstics clau amb facilitat i per tant disposar d'una informació acurada a l'hora de prendre decisions. De tota manera, el conjunt dels estudis és accessible en tot moment a tota la comunitat des de la web del PLINC. Aquest treball ha resultat en una síntesi amb dues parts:

1. **Una síntesi de la informació continguda als estudis en 11 punts.** La informació està estructurada des de la perspectiva de la continuïtat entre causes i conseqüències, el que permet situar millor les accions del PLINC. Definim aquests punts com **fets clau** en la situació social de Badia.
2. **Un quadre amb els perfils de vulnerabilitat:** llistat dels col·lectius específics que a Badia estan més amenaçats per l'exclusió.

3.2.2. Els diagrames de causa i efecte sobre la situació social a Badia del Vallès

Paral·lelament a la síntesi dels estudis es va treballar en uns diagrames que permeten endreçar les informacions dels estudis en àmbits des de la perspectiva de la causalitat i

la interdependència. És a dir, quins són els àmbits d'exclusió que són causa d'altres: és a dir quin són els espais més estratègics d'intervenció des de la perspectiva de les causes i els mig/llarg termini. També hem estudiat la interdependència entre els àmbits. Trobem tres nivells de causes (més enllà del nivell 0, que seria el sistema socioeconòmic i cultural).

- Al primer nivell hi trobem els àmbits: **família/infància/adolescència; educació; salut; gènere; diversitat cultural; xarxes socials**. Un bon capital personal en tots aquests àmbits (o en una gran part d'ells) ens asseguren la inclusió. Un baix capital per contra, ens du a l'exclusió.
- Al nivell 2 trobem àmbits importants però que depenen sempre del nivell de capital de l'àmbit anterior: **renda i ocupació, valors prosocials, gent gran, drogodependències**.
- Al nivell 3 trobem també àmbits importants però depenents del nivell 2, i per tant de l'1: **convivència, desenvolupament comunitari, espai públic, participació, projecte de ciutat**. Els àmbits del nivell 3 tenen dimensió comunitària.

Es tracta per tant d'una graduació causal: no podem assolir bons nivells en els àmbits del nivell 3 si no n'hi ha als del nivell 2 i per tant, al nivell 1.

D'altra banda, el diagrama 2 ens il·lustra la relació causal entre les causes de primer nivell i com aquests factors es poden sumar i multiplicar els uns amb els altres.

Dos exemples

Un noi amb una família feliç i amb bones competències parentals tindrà més èxit escolar i més salut, i una xarxa social rica i proporcionadora d'oportunitats. En ser noi i autòcton, tindrà més oportunitats per aconseguir millor feina i millor renda, no desenvoluparà tendències adictives” i tindrà valors prosocials que el faran més propens a participar en la comunitat constructivament.

Una noia de família amb baixes competències parentals d'origen magribí, en canvi, tindrà més dificultats en l'escola, probablement en salut, tindrà una xarxa social més feble i acumularà molts dèficits i handicaps que li dificultaran molt més l'accés a una bona ocupació, amb un augment de les possibilitats d'exclusió.

D'altra banda, veiem com un bon capital educatiu facilita millors hàbits saludables o el fet de millorar la situació personal pel que fa a l'opressió de gènere en la família, la feina o la parella. Una xarxa social rica pot reduir l'impacte d'exclusió de les les problemàtiques més severes i a la inversa.

Figura 3. Diagrama de causes i problemàtiques.

DIAGRAMA DE CAUSES I PROBLEMÀTIQUES D'EXCLUSIÓ

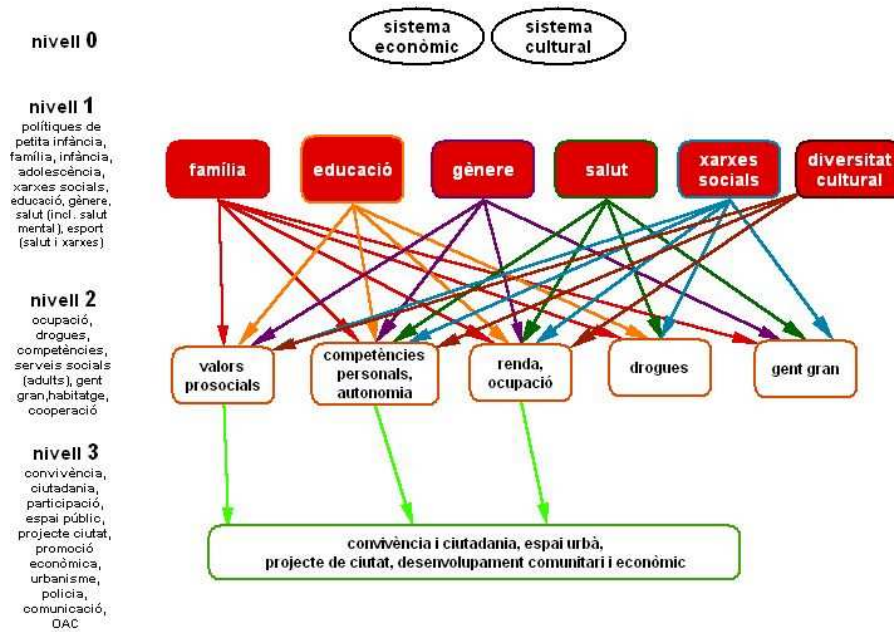
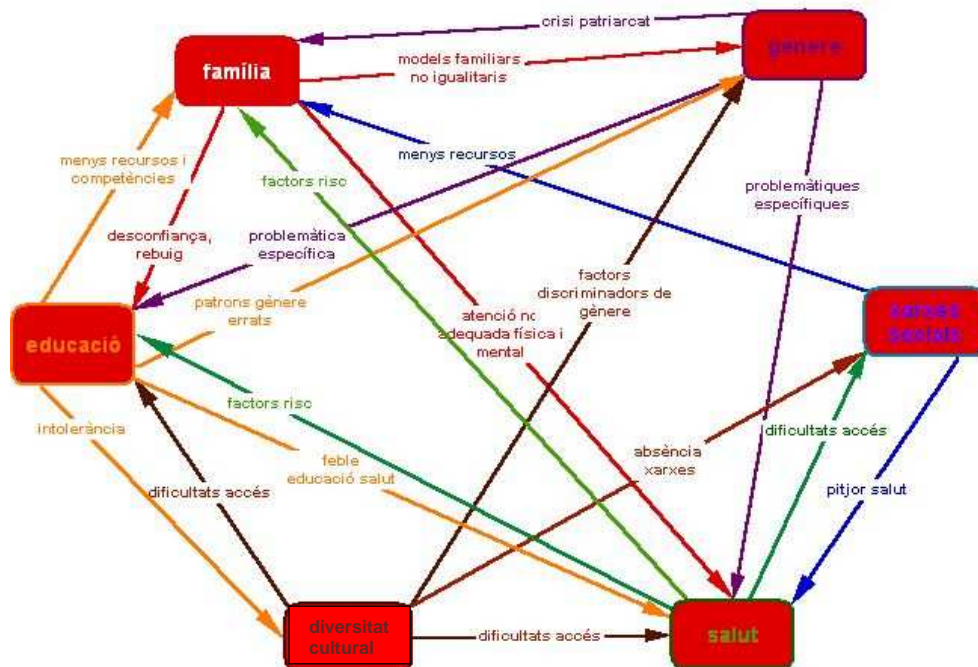

Figura 4. Relacions entre les causes del nivell 1.

DIAGRAMA DE CAUSES I PROBLEMÀTIQUES D'EXCLUSIÓ
relacions entre els elements del nivell 1

3.2.3. La síntesi dels estudis.

a/ Els onze fets clau en la situació social de Badia

Els onze fets que resumeixen la informació continguda als estudis són els següents.

Quadre 2. Onze fets clau.

1. Hi ha un número important de famílies que tenen dificultats per donar una bona atenció als seus fills i filles.
2. El nivell socioeducatiu de la comunitat és baix.
3. Hi ha una forta desigualtat de gènere.
4. Hi ha problemes relacionats amb la salut importants: baixa percepció de la salut, hàbits de salut inadequats, alt número de discapacitats i problemes de salut mental.
5. Crisi de la ciutadania i les xarxes socials.
6. Canvi cap a una ciutadania més diversa culturalment.
7. Desigualtats econòmiques, pobresa i diversificació dels riscos d'exclusió.
8. Increment del nombre de persones grans.
9. Crisi de l'estructura tradicional de l'administració per respondre a les noves dimensions de l'exclusió.
10. Existeix una autoimatge de Badia com a realitat "diferent".
11. L'actual model de ciutat té limitacions.

Quines conseqüències tenen aquests fets per a Badia? Quines són les seves causes? Per tal de respondre adequadament a aquestes preguntes i organitzar les respostes d'una manera efectiva en l'acció, els onze fets clau es posen en relació amb les seves causes i conseqüències en el quadre següent.

Quadre 3. Causes i conseqüències dels fets clau.

FET CLAU 1. Hi ha un número important de famílies¹⁹ que tenen dificultats per donar una bona atenció als seus fills i filles (competències parentals²⁰ no òptimes).

Conseqüències:

- hi ha un número considerable d'infants i adolescents desatesos
- augment de la possibilitat de desvinculació de nois i noies respecte l'escola
- augment de les possibilitats de problemes de salut i salut mental en aquests nois i noies i de pràctiques de risc pel que fa a la salut
- augment de les possibilitats de tenir problemes per construir un projecte de vida propi i un itinerari formatiu i professional
- possibilitat de reproducció de models no òptims de família
- possibilitat de reproducció de models no òptims de gènere
- agreujament de la situació persones grans o amb dependència
- violència de gènere i intrafamiliar

Causes:

- dificultats dels individus: tasques evolutives no complertes, baixes competències socioemocionals, baix nivell socioeducatiu i pocs recursos (renda)
- problemes de la parella
- problemes relacionats amb la crisi del patriarcat (gènere)
- el sistema econòmic i l'estat no contempen realment la conciliació vida familiar/laboral
- mitologies i patrons no òptims i inconscients sobre les relacions familiars i de parella
- manca de xarxes de suport a la família

FET CLAU 2. El nivell socioeducatiu²¹ de la comunitat és baix.

Conseqüències:

- baix rendiment escolar i alt fracàs escolar
- desvinculació escolar i alt número d'abandonaments
- possibilitat de reproduir models no òptims de relació amb la formació
- delegació educativa de la família en l'escola
- tendència de l'escola a responsabilitzar la família del fracàs escolar
- dificultats en crear un projecte de vida
- dificultats per a la inserció laboral de qualitat
- poca presència de l'educació al llarg de tota la vida, el reciclatge i la formació d'adults
- major precarietat laboral (sous, temporalitat), vulnerabilitat a l'atur i més dificultats de renda
- confusió respecte els termes educació i ensenyament i qui ha de fer què

Causes:

¹⁹ Casos infància i adolescència en situació de risc atesos per Benestar Social de l'Ajuntament el 2010: 275 (20% de la població escolar). Casos d'EAIA 2010: 810. Font: Informe de Serveis Socials, juny 2010.

²⁰ Barudy, J. Dantagnan, M. (2005). *Los buenos tratos a la infancia: parentalidad, apego y resiliencia*. Barcelona: Paidós

²¹ Nivell d'estudis superiors 10 punts per sota la mitjana catalana. Nivell universitaris 9 punts per sota. Alt nivell de no acreditació a l'ESO (al voltant del 50%). Baix nivell de post-obligatòria. Font: Informe EINA-TET 2010.

- baix capital cultural dels pares i la comunitat i poca comprensió dels objectius i mètodes de la institució escolar
- dèficits de la institució escolar
- desconfiança entre la família i l'escola
- manca de confiança de les famílies en el seu propi criteri per educar (en part induïda pels professional)

FET CLAU 3. Hi ha una forta desigualtat de gènere.

Conseqüències:

- dificultats en les parelles i en les famílies
- violència de gènere²²
- dificultats de conciliació vida familiar i laboral
- dificultats d'accés de les dones a l'educació i el treball²³
- sobrecàrregues familiars per a les dones
- problemes específics de les dones gitanes
- problemes específics de salut de les dones relacionats amb desigualtat de gènere
- aparició de noves realitats vinculades a les desigualtats de gènere en les dones nouvingudes

Causes:

- model patriarcal encara àmpliament dominant al territori, accentuat segons la cultura d'origen
- dificultats dels individus: tasques evolutives no complertes, baixes competències socioemocionals
- el sistema econòmic i l'estat no contempen realment la conciliació vida familiar/laboral
- mitologies i patrons no òptims i inconscients sobre les relacions familiars i de parella

FET CLAU 4. Hi ha problemes relacionats amb la salut importants: baixa percepció de la salut, hàbits de salut inadequats, alt número de discapacitats²⁴ i problemes de salut mental²⁵.

Conseqüències:

- prevalència molt alta forta de malalties relacionades amb l'alimentació²⁶
- alt consum de drogues

²² Número de dones ateses al CIRD: 63 el 2010. Font: Informe CIRD 2009.

²³ Doble taxa d'atur femení respecte el masculí.

²⁴ L'índex de disminucions reconegudes també més alt del territori català i un elevat índex de problemes de salut mental.

²⁵ La prevalència de psicopatologies en la població entre 9 i 13 anys és *extraordinàriament alta* segons una investigació de l'UAB dirigida per Lourdes Ezpeleta (2007) Prevalence of mental disorders in children and adolescents from a Spanish slum. *Social Science & Medicine* n 64.

²⁶ Que du a la prevalència de determinades malalties per sobre de la mitjana catalana: diabètics (Catalunya 4%; Badia 8%), obesitat (20%), predomini de l'osteoporosi, manca de ferro en gent gran, tiroïdisme i hipertiroidisme. Font: CAP Badia.

²⁷ CAP Badia (2003): *Problemàtica psicosocial a Badia*. (Abstract).

²⁸ La població estrangera a Badia és actualment del 6'6%. L'any 2005 era del 0'52%. La població gitana pot arribar a les 400 persones.

²⁹ Badia presenta un dèficit força important quant a Renda Familiar Disponible Bruta per a les famílies. Es troba a 36,9 punts de la base 100 (Catalunya) i a 31,1 punts del Vallès Occidental. Aquestes xifres denoten una situació de renda familiar fràgil.

- conductes de risc pel que fa a les relacions sexuals i embarassos adolescents
- problemes en l'àmbit familiar, escolar, laboral
- problemes en l'àmbit escolar
- problemes de salut que afecten directament a les dones
- dificultats d'accés a xarxes socials

Causes:

- reproducció de models de salut no òptims
- baix nivell d'educació per a la salut
- model patriarcal encara àmpliament dominant al territori, accentuat segons la cultura d'origen
- embarassos de risc (substàncies tòxiques, endogàmia, poc seguiment...)²⁷

FET CLAU 5. Crisi de la ciutadania i les xarxes socials.

Conseqüències:

- Disminució del suport social dels grups familiars
- Major vulnerabilitat de les famílies, infants, adolescents, dones, persones amb dependència i gent gran
- Importància de l'establiment de vincles socials i xarxes comunitàries.
- Centralitat dels valors solidaris en la cohesió social
- Empobriment del territori, desarrelament i estigmatització (ciutat dormitori)
- Crisi associativa
- Crisi en la participació política
- Crisi de les iniciatives participatives promogudes des de les institucions
- Problemes de legitimitat del sistema
- Dificultat de la gestió de la diversitat de valors de la comunitat
- Dificultats d'alguns col·lectius per exercir els seus drets
- Dificultats de la maternitat sense grups de referència

Causes:

- Canvis en la societat postindustrial
- Esgotament del model participativo-associatiu nascut als 80.
- Crisi de legitimitat del sistema democràtic
- Dificultats en la gestió de la diversitat de valors
- Lleis restrictives sobre els drets dels immigrants
- Poca sensibilitat i autonomia dels i les professionals respecte la diversitat
- Crisi dels valors prosocials (la societat i les institucions els detenen i defensen en la teoria però no els duen a la pràctica)

FET CLAU 6. Canvi cap a una ciutat més diversa culturalment²⁸.

Conseqüències:

- expressió de nous conflictes socials en termes identitaris i possible augment de la xenofòbia i el racisme
- deficiències de les xarxes de representativitat de les persones nouvingudes i de cultura gitana
- impacte de la situació social de la dona immigrada

- intensificació de la diversitat cultural associada a l'escola i de les seves problemàtiques
- dificultats d'integració social dels joves i adolescents immigrants
- dificultats d'accés a determinats serveis (salut, educació, ajuts, esport...) per part de persones d'altres cultures

Causes:

- globalització i pobresa als països del Sud
- mites i prejudicis respecte els altres
- dificultats amb l'idioma i la comprensió de la cultura d'acollida
- diversitat de patrons culturals divergents respecte l'estructura de drets/deures occidental
- dificultat del propi fet migratori
- dificultats en la gestió de la diversitat de valors
- lleis restrictives sobre els drets dels immigrants
- poca sensibilitat i autonomia dels i les professionals respecte la diversitat

FET CLAU 7. Desigualtats econòmiques²⁹, pobresa i diversificació dels riscos d'exclusió.

Conseqüències:

- precarietat laboral i pautes d'inserció fràgils al mercat laboral
- manteniment de les desigualtats socials i de renda
- creixement de les necessitats bàsiques no cobertes

Causes:

- el sistema econòmic
- el baix nivell formatiu
- dificultats d'inserció laboral per temes de salut, gènere o origen
- baixes competències personals
- dificultats per moure's en ambients diferents al de la pròpia ciutat

FET CLAU 8. Increment del nombre de persones grans.

Conseqüències:

- increment de les necessitats d'atenció a les persones grans i de la incorporació de noves tipologies de serveis més heterogenis i flexibles
- necessitat de reforçar les xarxes socials i de participació de la gent gran i ampliar el voluntariat social i les dinàmiques de bon veïnatge
- necessitat de millorar de la relació intergeneracional en la comunitat
- necessitat de vigilància sobre les persones grans soles
- importància creixent de la gent gran en la cura dels infants

Causes:

- augment de l'esperança de vida
- debilitat de les xarxes socials
- poca valoració social de la gent gran

- crisi del model patriarcal i emancipació de la dona
- dificultats organitzatives de les famílies

FET CLAU 9. Crisi de l'estructura tradicional de l'administració per respondre a les noves dimensions de l'exclusió.

Conseqüències:

- crisi de les fórmules tradicionals d'intervenció davant la desigualtat, generada per l'aparició de noves dimensions de l'exclusió
- necessitat de reformular les coordenades de treball en serveis personals incloent una visió integral, comunitària i ecològica de la persona
- necessitat de passar del treball en xarxa al treball comunitari en el territori, compartint objectius i avaluació i dividint les intervencions i creant marcs estables de cooperació interinstitucional
- necessitat d'adoptar una estructura de treball totalment transversal dins l'organització municipal
- necessitat de donar prioritat al treball sobre causes i la planificació estratègica
- necessitat d'incloure la població i el tercer sector en el disseny, implementació i avaluació de les polítiques socials
- necessitat de més incidència de la gestió relacional de l'Ajuntament en la ciutat i de l'evolució cap a un marc de governança
- innovació en els continguts de les polítiques socials i adaptació a les noves necessitats socials
- necessitat de formes més àgils de gestió pública

Causes:

- nova situació social i nova caracterització de l'exclusió
- inèrcia de les administracions a canvis en el model organitzatiu
- resistències dels tècnics
- dificultats de cooperació interinstitucional
- recels polítics

FET CLAU 10. Autoimatge de Badia com a realitat "diferent".

Conseqüències:

- Visió limitadora de la població i les seves capacitats per part dels professionals
- Persistència d'un estigma de Badia en alguns sectors
- Poca autonomia de la població respecte l'administració; poca autoexigència respecte la pròpia coresponsabilitat en la construcció i govern de la ciutat
- Exigència de prestacions i preus no equiparables a les d'altres zones de característiques similars
- Dificultats per a la mobilitat, especialment entre els més joves, i a risc de perdre oportunitats laborals o formatives.
- Poques iniciatives socials o econòmiques.
- Ambivalència respecte la ciutat, l'espai públic i el seu ús.

Causes:

- La pròpia història de Badia

- Un fort paternalisme/clientelisme de les administracions envers la població
- Una certa evolució perversa de la història reivindicativa de la ciutat
- La pressió externa com mirada que jutja Badia
- La manca d'un projecte compartit de ciutat

FET CLAU 11. Limitacions del model de ciutat.

Conseqüències:

- Una gran part de les persones ha de treballar fora
- Més importància de la mobilitat metropolitana: necessitat d'instruments i recursos per moure's
- Expulsió de les noves generacions per manca d'habitatge
- Perill de la imatge de "ciutat dormitori" com clítxé negatiu
- Pobre teixit empresarial o del tercer sector amb el qual bastir complicitats
- Poca inversió de part de la ciutadania en la pròpia ciutat

Causes:

- La pròpia història de Badia i la seva limitació geogràfica original
- Un fort paternalisme/clientelisme de les administracions envers la població
- Poca autonomia de la població
- Mirada limitadora dels professionals sobre la població

b/ perfils de vulnerabilitat

Els perfils de vulnerabilitat (Subirats, 2004) agrupen persones que en un moment determinat tenen unes circumstàncies concretes que augmenten la possibilitat de trobar-se en una situació d'exclusió.

Cal dir tanmateix, que com tota classificació, sempre té un punt d'arbitrari i que les definicions exactes o fronteres entre perfils podem anar canviant si la pràctica ho aconsella, especialment pel que fa a subperfils. També la dinàmica de la realitat obliga als canvis: el 2008 el perfil relacionat amb l'atur era el "d'homes majors de 45 anys". Amb la crisi, aquest perfil s'ha substituït pel de "persones aturades", però és evident que caldrà ajustar-lo més i probablement en sorgiran de nous relacionats amb les dificultats per pagar les despeses familiars o la finalització de les percepcions econòmiques per atur. Per tant, els perfils s'hauran d'anar revisant periòdicament.

A Badia s'han localitzat 32 perfils concrets, que indiquen grups que cal tenir en especial seguiment i per als quals cal assegurar intervencions eficaces.

Quadre 4. Perfils de vulnerabilitat.

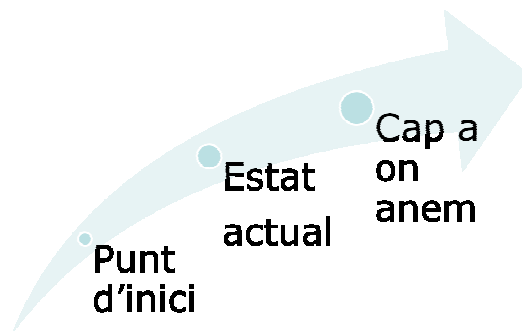
1. Infància/família	1a Infants desatesos i en risc 1b Infants que poden reproduir el perfil de baixa formació i de gènere 1c Infants amb problemàtiques comportamentals 1d Infants absentistes
2. Adolescència/ família	2a Adolescents desatesos i en risc 2b Adolescents absentistes o abandonadors. <i>Subgrup 2b1: gitanos absentistes.</i> 2c Adolescents amb problemes de salut mental 2d Adolescents desorientats amb dificultats d'inserció 2e Adolescents amb pràctiques de salut de risc.
3. Joves	3a. Joves amb dificultats d'inserció laboral 3b. Joves amb pràctiques de salut de risc
4. Dones	4a. Dones amb baixa formació 4b. Dones amb càrregues familiars <i>Subgrup 4b1 (famílies monoparentals)</i> 4c. Dones maltractades. 4d. Dones grans. 4e. Dones amb dificultats d'inserció
5. Gent gran	5a. Gent gran amb poca xarxa familiar. <i>Subgrup 5a1, gent gran sola.</i> 5b. Gent gran amb limitacions d'autonomia. 5c. Gent gran amb càrregues familiars. 5d. Dones grans maltractades.
6. Població migrant	6a. Homes migrants amb feina precària, problemes de ciutadania, poca xarxa social. 6b. Dones migrants. 6c. Famílies migrants que no poden pagar la hipoteca 6d. Adolescents migrants. 6e. Infants i adolescents migrants en risc de fracàs escolar
7. Població gitana	7a. Homes gitanos amb baix nivell formatiu i feina precària. 7b. Dones gitanes amb baix nivell formatiu
8. Població adulta	8a. Aturats i aturades. <i>Subgrup 8a1. Homes en atur de + 45 anys.</i> 8b. Persones amb problemes de renda.
9. Persones amb problemes severs de salut	9a. Persones amb discapacitats. 9b. Persones amb problemes de salut mental. 9c. Toxicòmans.

3.3. ENFOCAMENT DEL PLINC

El PLINC com procés

El PLINC és un **procés permanent de treball** per tal de definir actuacions tant quotidianes com estratègiques que permetin millorar la qualitat de vida de Badia, reduir l'exclusió social i aconseguir el màxim acompliment dels drets i d'un projecte de vida lliurement elegit per a tothom. Estem parlant per tant d'un treball que cavalca alhora sobre el curt i el llarg termini i que ha de tenir la capacitat d'equilibrar les energies i recursos que dedica a un i altre pol.

Com procés, el PLINC surt d'un punt d'inici ja rebassat (el plantejament del PLINC com a tal el 2007), es troba en el punt actual (document marc, 2010) i inicia una direcció de treball que entra en el futur i que ajuda a construir-lo. Ara bé, no pot dissenyar-lo íntegrament: una part important del que realment acabarà esdevenint serà marcada pel **procés**.

Un procés implica una dinàmica i uns agents implicats. El disseny del PLINC no és el resultat d'una feina d'enginyeria feta des d'un despatx. És el resultat de la interacció dinàmica d'un gran número d'agents diferents, de persones amb mirades diverses, de polítics, tècnics, voluntaris i ciutadania. Es per això que es poden fer mirades de conjunt cap on es vol anar, però el detall pot canviar, i molt, arrel de la riquesa i les aportacions de totes les persones implicades. Aquest propi document marc intenta sintetitzar aportacions fetes per un parell de centenars de persones, que han participat als grups de discussió, sessions tècniques, GIAP, reunions amb entitats socials, taller EASW, grups de treball polític-tècnic i polític.

Entendre que el PLINC és un procés és central per a la comprensió de les polítiques socials que proposa: coresponsabilitat, transversalitat, comunitat, autonomia, perspectiva dinàmica. Com s'ha comentat a la introducció, aquest document forçosament ha de ser obert, doncs tot procés és, per definició, obert i dinàmic. Aquest document marc és el punt actual on es troba el procés, però el propi procés, viu i obert a tantes persones, construeix la seva pròpia ruta.

El PLINC com canvi de cultura organitzativa i de treball de l'Ajuntament

La política de serveis a les persones desenvolupada a Badia del Vallès ha estat fins fa poc la tradicional, basada en criteris reactius i assistencialistes i en criteris sectorials de

cada departament. Les actuacions s'han fet des dels serveis corresponents, sense planificació conjunta llevat de col·laboracions puntuals i laterals, ni estructurals ni programàtiques. La cultura organitzativa municipal pel que fa a acció social i cultural ha estat la corresponent al disseny organitzatiu dominant en les administracions modernes: la juxtaposició d'unitats sectorials canalitzades en estructures de caràcter jeràrquic. Es tracta però d'un disseny cada cop menys eficaç³⁰ ja que les polítiques socials, enfrontades a noves problemàtiques cada cop més complexes, requereixen de solucions que ja no poden passar per enfocaments sectorials. Ara cal donar resposta a problemes horitzontals i complexos. Tanmateix l'organització administrativa clàssica és poc permeable a dinàmiques de treball de caràcter no sectorial, i per tant no pot afrontar eficaçment ni l'aparició de demandes socials que no depenen d'un sol departament ni la necessitat de tenir una visió integrada d'alguns segments de població (joves, infants, dones, gent gran, migrants), situacions cada cop més prioritàries en l'acció pública.

Cal per tant disposar de dissenys i d'instrumentals organitzatius múltiples i complexos adequats a noves exigències de coordinació derivades de creixents interdependències, orientats a la gestió relacional, a la cooperació horitzontal i a la incorporació del coneixement. La **gestió relacional**³¹ és central per a una nova gestió de la relació amb l'entorn que trenqui la visió autàrquica de l'organització pública i inclogui el disseny de formes de participació ciutadana i de cooperació "público-social-privada"³².

La **transversalitat** és un concepte i una eina organitzativa que sí aporta capacitat d'actuació per fer front a aquestes qüestions per a les quals l'organització clàssica no és adequada. Intenta donar respostes organitzatives a la necessitat d'incorporar noves qüestions, visions, enfocaments, públics, problemes, objectius, etc. i intenta que les estructures sectorials comparteixin sinèrgicament la consecució d'un objectiu comú (l'eficàcia de les polítiques socials). No és coordinació lateral o interdepartamental: és un instrument de suport al desplegament de nous punts de vista i noves capacitats d'intervenció sobre la realitat multidimensional. La transversalitat, és per tant l'eina organitzativa adequada per incorporar en el treball del conjunt de l'organització de serveis personals (i de fet de la resta de l'ajuntament), el tractament de polítiques, problemes, punts de vista, segments de població, etc. que reflecteixen la multidimensionalitat de la realitat.

L'objectiu de la transversalitat és acostar l'organització a les múltiples dimensions que presenta la realitat. Aspira a modificar permanentment els comportaments de l'organització tot incorporant-hi noves visions i valors. Suposa implementar un canvi molt important sobre la cultura de treball dominant, substituint-la per un model que reflecteixi la lògica de les polítiques innovadores en l'àmbit social. Aquest canvi no és senzill, doncs habitualment dins les àrees de serveis personals ens trobem amb que :

- no hi ha una planificació global clara
- no hi ha un discurs unificat que comparteixin tots els membres de l'àrea
- no hi ha un sistema unificat de programació, seguiment i avaluació.

³⁰ Serra, A. (2004). La transversalitat en la gestió de polítiques públiques. Barcelona: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona.

³¹ A l'Estat relacional, substituït d'un estat paternalista/burocràtic, la gestió de l'entorn polític implica gestionar les relacions amb el grup d'actors, interns i externs, que constitueixen l'entorn autoritzant (en aquest cas la comunitat-ciutat), amb l'objectiu d'obtenir la legitimitat, les autoritzacions, el suport, la col·laboració i els recursos necessaris per desenvolupar les polítiques necessàries.

³² Ajuntament de Barcelona (2003). Llibre blanc dels serveis socials.

- es donen fortes divisions entre les unitats i serveis
- es donen fortes resistències per part de tècnics intermitjios que veuen amenaçat el seu status de poder dins l'organització per canvis enfocats cap la connectivitat

El treball transversal suposa en canvi realitzar tot un conjunt d'accions que capgiren totalment aquesta situació:

- a) l'anàlisi multidimensional i compartit de l'entorn i de l'objecte de treball
- b) la creació d'instruments de coneixement comuns (marc teòric, metodologies d'intervenció...)
- c) el desenvolupament d'una estratègia **municipal** (i no sectorial) d'intervenció;
- d) la gestió eficaç de la participació social i de la relació amb els agents públics i privats del territori;
- e) la concreció d'instruments d'implantació de l'estratègia (serveis, actuacions, organitzacions estratègiques i operatives, metodologies de treball, recursos, aliances, etc.) basats en les sinèrgies entre els agents;
- f) l'execució planificada i integrada de les actuacions;
- g) una gestió organitzativa eficaç (aspectes interns i funcionals, com ara recursos humans, sistemes d'informació, finances, etc.);
- h/ una potent avaluació estratègica i operativa.

La implementació d'aquestes accions porten sense cap mena de dubte a un canvi radical en la cultura organitzativa d'una àrea de serveis a les persones. És per això que aquest canvi no es pot dur a terme sense un clar acord polític (explícit i públic), un lideratge tècnic o tècnic/polític fort, un coneixement (discurs teòric i diagnòstics) compartits, una organització clara, un sistema d'informació i comunicació eficaç, un sistema eficaç de planificació i avaluació.

El procés de construcció d'un Pla Local d'Inclusió ha suposat la oportunitat per iniciar el canvi organitzatiu i justament un dels elements als quals s'han dedicat més esforços des del PLINC (i s'han aconseguit més èxits) ha estat a la transició d'un sistema tradicional a una nova cultura organitzativa, transversal i comunitària.

El territori ja havia tingut experiències parcials en aquest sentit (Pla Integral de Joventut -2001-, Pla d'Igualtat -2005-, Pla Educatiu d'Entorn -2004). Aquestes experiències tanmateix, eren limitades a pocs departaments i no comptaven amb prou força per provocar canvis profunds en l'organització. Per contra, el PLINC sí que disposa d'aquesta força i inclou la totalitat de les polítiques centrades en les persones.

Figura 5. Model d'organització municipal tradicional.

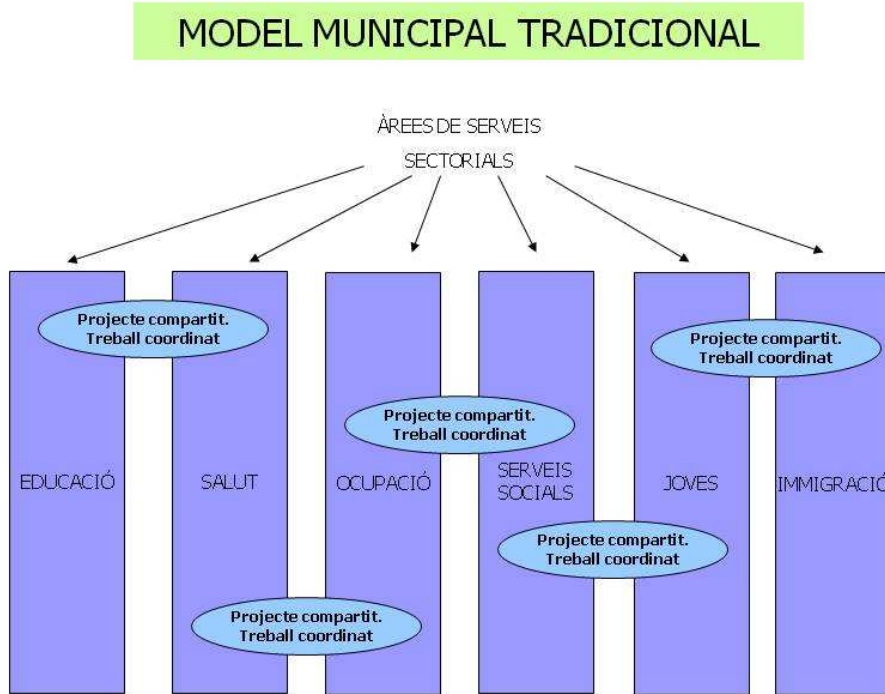

Figura 6. Model d'organització municipal mixte.

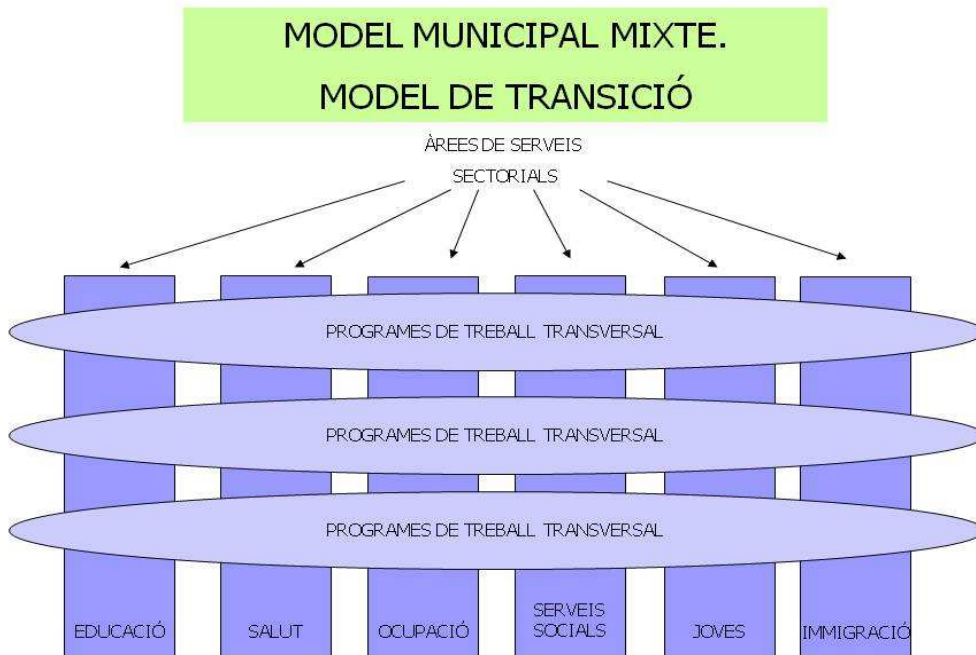
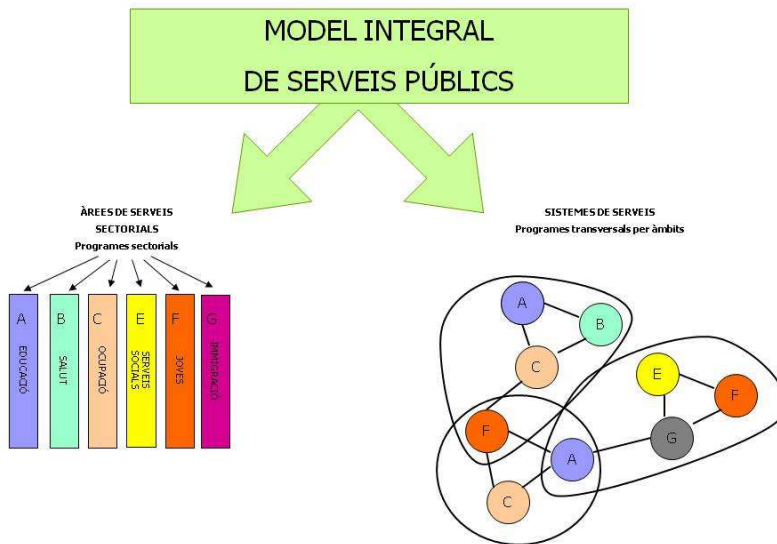

Figura 7. Model d'organització municipal transversal

En les figures anteriors es veu gràficament el canvi de sistema i cultura de treball. Ara bé, la implantació d'una organització transversal necessita un instrument de control,

planificació, seguiment i avaluació que permeti anar des de les finalitats establertes políticament fins a les accions concretes amb una seqüència concreta i lògica, verificable i identificable. Aquest instrument és una de les produccions més importants del PLINC de Badia³³ i és el **Programa Integrat**³⁴.

El PLINC com procés comunitari

El PLINC doncs vol fer incidència en l'esfera tècnica i la seva manera de treballar; però no poden donar-se canvis sense l'acord i la iniciativa política. Fent-ho gràfic, l'eix político-tècnic ha d'ésser el pal de paller del Pla d'Inclusió. Ara bé, per ser realment transformador, el PLINC ha de buscar i obtenir les complicitats tant en l'àmbit polític institucional, com en la ciutadania, associacions i veïns veïnes de Badia del Vallès: és a dir, fer una gestió relacional eficaç de la ciutat envers les polítiques socials.

El PLINC de Badia del Vallès pretén precisament generar un procés comunitari en si mateix, on la finalitat és el propi procés i la incorporació d'una nova perspectiva en la planificació de les polítiques socials del municipi. Les característiques d'aquest procés s'han de fonamentar sota models de relació basats en la **corresponsabilitat** i el **compromís** entre els seus protagonistes, i en intervencions focalitzades cap a la **proactivitat** i des de la **integralitat** de les actuacions.

Una de les principals característiques de les metodologies basades en el desenvolupament comunitari és la seva construcció permanent i col·lectiva: el **procés comunitari suposa la creació d'un espai intermig on conflueixen els membres de la comunitat per coordinar-se i treballar comuna i transversalment amb la voluntat d'abordar les necessitats, les visions contraposades i les aspiracions d'una forma global i integral.**

El PLINC de Badia del Vallès neix sota aquest principi. Pretén precisament generar un procés comunitari i ciutadà en sí mateix, on la finalitat és el propi procés i la incorporació d'una nova perspectiva en la planificació de les polítiques socials del municipi. Les característiques d'aquest procés comunitari han de ser les següents:

- Pel que fa a les relacions internes que alimenten el desenvolupament del procés, s'han de fonamentar sota models de relació basats en la **corresponsabilitat** i el **compromís** entre els seus protagonistes.
- Les intervencions que sorgeixen en el marc del procés comunitari són intervencions focalitzades cap a la **proactivitat** i des de la **integralitat** de les actuacions.

³³ El programa integrat del PLINC de Badia ha estat presentat en diverses jornades a demanda dels seus organitzadors (Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, UAB, URL).

³⁴ V. més avall, pàg. 42.

Aquest procés ha de:

- permetre un diàleg entre l'Ajuntament i la ciutadania respecte les decisions que es vagin prenent sobre el PLINC
- incorporar al PLINC propostes de la ciutadania
- afavorir la discussió en la comunitat sobre els temes d'inclusió social i la capilaritat de missatges entre l'administració i la ciutadania.
- aportar la visió de la comunitat al PLINC
- crear una visió comunitària de projecte de ciutat.

Tanmateix, no podem oblidar les dificultats que representa un procés comunitari. No ha de tenir com a objectiu unívoc la cerca del consens sinó que també la **identificació dels conflictes** presents en tota comunitat entre els seus respectius protagonistes, ja siguin ciutadans i ciutadanes com professionals. L'assumpció del conflicte i les dificultats esdevé cabdal. És en el territori on prenen cos aquests principis, noms i cognoms, programes, pressupostos . . .

El procés comunitari del PLINC té la funció de fer el seguiment del treball tècnic i aportar-hi de manera continuada la visió ciutadana. Pròpiament es tracta d'espais consultius, però tenen una doble funció més: la d'investigació-acció; la de sensibilització de la comunitat respecte els temes d'inclusió.

En els primers moments del procés del PLINC, aquest procés va prendre línies tècniques determinades (EASW, GIAP). A partir d'ara es tracta més aviat d'assegurar que hi ha un procés permanent de debat obert a la ciutadania, lligat a l'Observatori, als espais ja constituïts de treball (comissions de treball dels plans, consells municipals, nuclis de població usuària, grups...) i a espais específics que es vagin creant segons les necessitats.

Cal contemplar la possibilitat de crear **taules d'inclusió sectorials** sobre els temes centrals del PLINC. Es tracta d'estructures locals de seguiment, acord entre els diversos actors del territori i recollida de propostes pel que fa als temes concrets. En aquestes taules poden incorporar-se, a més de les administracions, entitats del tercer sector. De fet, algunes de les dinàmiques engegades ja estarien cobrint la funció de taules d'inclusió. En concret, la taula de l'èxit escolar, la comissió de gent gran del PDC, o els consells municipal de salut i cultura, la comissió Transició-Escola-treball, la comissió d'absentisme...

Un altre format que útil és el de **jornades comunitàries**: diàlegs més generals temàtics que inclouen tota la comunitat al voltant de temes puntuals d'especial rellevància per a la comunitat en un moment determinat.

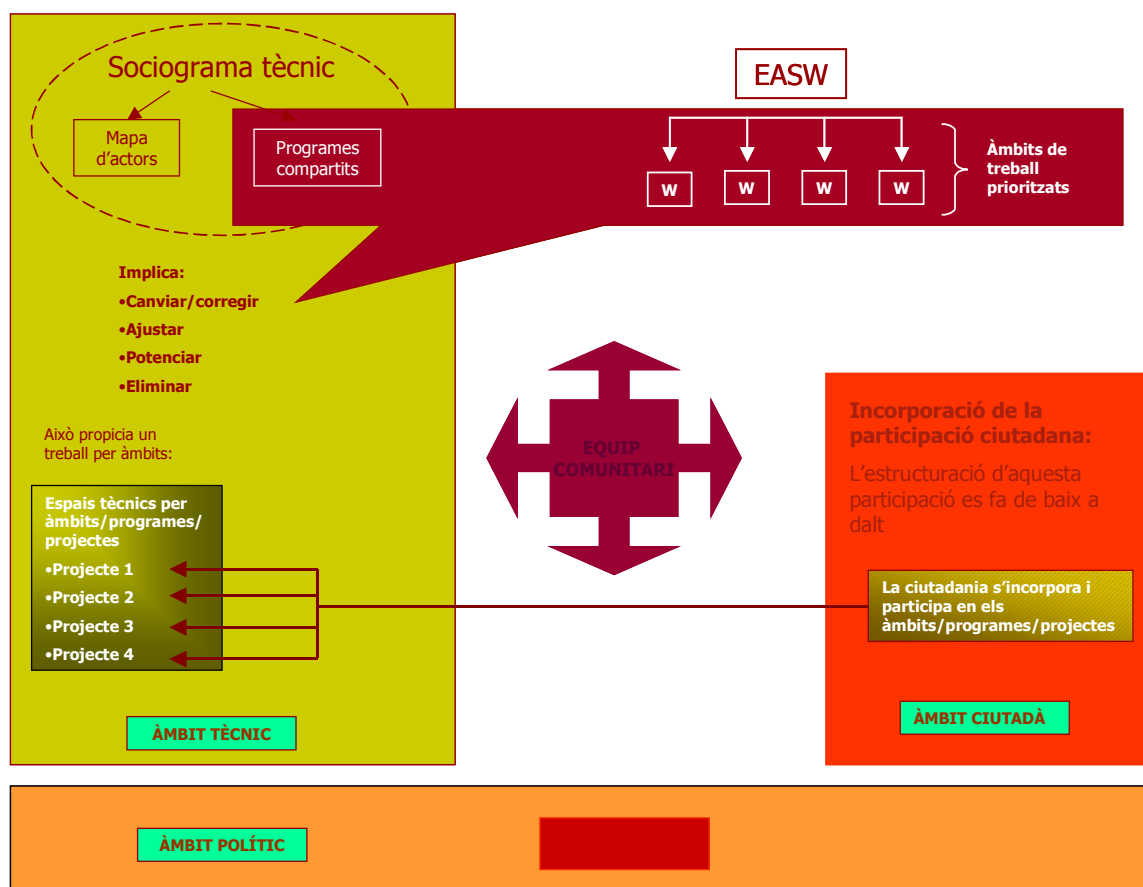
Cal però ser molt curosos en com catalitzar la participació dels veïns i veïnes en aquest procés. Cal evitar possibles lògiques de competència. Cal crear espais participatius reals més enllà de comissions, subcomissions, taules i estructures similars. Cal fomentar la participació de baix cap amunt. Cal tenir en compte una gran economia del procés, incorporant els espais ja existents, aquells que funcionen, evitant solapaments i la pèrdua d'esforços tècnics i ciutadans. Badia és petita i és fàcil trobar les mateixes

persones en quatre, cinc, sis comissions. Cal també combinar els referents ciutadans existents amb la generació de nous

És central aquí el rol del Pla de Desenvolupament Comunitari, (PDC) que és un dels actius més importants del municipi pel que fa a la seva construcció. El PDC ha d'estar associat al PLINC i treballar en el seu procés, que no és en resum res més que desenvolupament comunitari.

Com hem vist abans³⁵, la conversió del PLINC en el **CULTIVEM BADIA** suposa una forta aposta per fer comprensible el procés a la comunitat, fer visible que és un procés de tothom, on cal la implicació activa de tothom i que du al ple desenvolupament de la comunitat. Aquesta transformació ha de permetre una millor implicació i apropiació del projecte per part de la ciutadania i de la resta d'agents.

Fig.8. El procés del PLINC.

³⁵ V. supra. Pàg. 19.

Arquitectura de plans: el PLINC com pla paraigua

A Badia, en els darrers anys han proliferat diversos programes transversals i integrals, tots ells amb les seves respectives metodologies comunitàries i participatives i amb una assignació pressupostària finalista vinculada a un col·lectiu o un segment d'edat (Pla Local de Joventut, Pla d'Igualtat, Pla Educatiu d'Entorn, Pla de Prevenció de les Drogodependències, Pla de Desenvolupament Comunitari).

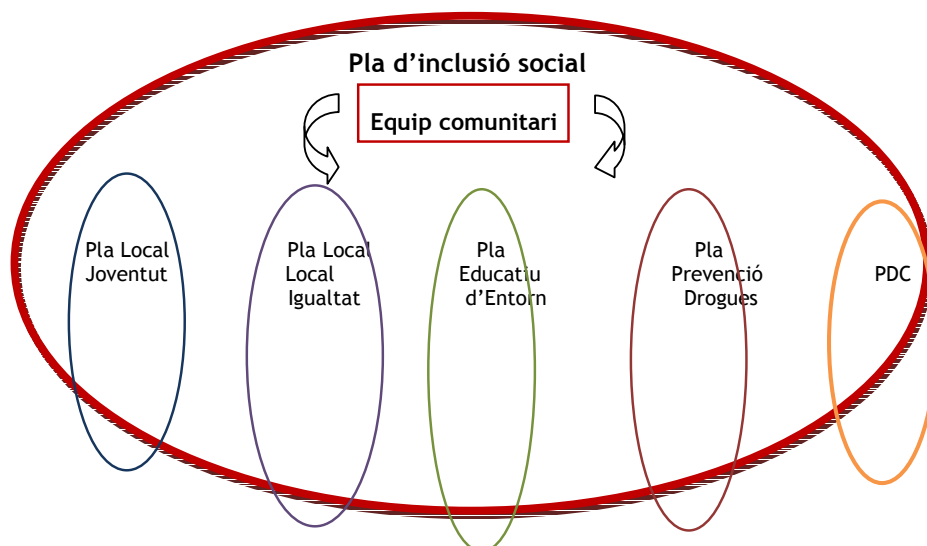
Així doncs ens trobem davant de diversos plans, tots ells amb voluntat comunitària i integral, però que com a conseqüència, podrien estar provocant un important solapament de recursos i en la majoria dels casos fragmentació, fet que dificulta la participació de la ciutadania, provoca la confusió dels professionals i l'escepticisme i paràlisi.

El PLINC per tant ha de poder aconseguir un únic desenvolupament comunitari que integri el conjunt de plans sectorials. Les característiques i dimensions del municipi, en són propícies (0.92 km²) i amb una població de 14.000 habitants permeten aquest plantejament.

La manera d'aconseguir-ho ha estat doble:

1. La creació d'un sistema d'arquitectura de plans
2. La conversió del PLINC en Cultivem Badia.

Fig.9. Arquitectura de plans.

La solució a l'entramat de plans, que tenia la seva complexitat arquitectònica i organitzativa, ha passat per una solució senzilla: el PLINC ha esdevingut el "pla de plans" o Pla paraigua de la resta. Això ha estat possible perquè el PLINC de Badia, en

articular-se al voltant d'un esquema de causes³⁶ té com a temàtiques pròpies i prioritàries els objectius dels plans existents: promoció de l'educació, del desenvolupament òptim adolescent i jove, de la dona, de la salut i el desenvolupament comunitari.

L'articulació funcional d'aquesta aproximació es basa en l'estructura que anomenem **equip comunitari**³⁷ i que està formada pels tècnics municipals assignats al PLINC i un representant de cada Pla. L'equip comunitari assegura que els plans no sols no es dupliquin sinó que treballin de manera permanent en sinèrgia. D'altra banda, l'equip comunitari és l'espai on es planifiquen les estratègies participatives i de treball amb la ciutadania.

D'altra banda, el procés del **CULTIVEM BADIA**³⁸ com hem vist, permet l'agrupació simbòlica de les diverses accions dels plans i la superació de les barreres de les sigles unificant-les al voltant d'una única sigla-procés.

El repte del PLINC de Badia, al qual estava atent el propi departament d'Acció Social i Ciutadana de la Generalitat de Catalunya (bàsicament interessant en veure la confluència entre un PLINC i un Pla d'Entorn) ha estat resolt d'una manera certament poc ortodoxa però eficaç.

3.4. EL PROGRAMA INTEGRAT

El **programa integrat** de l'Àrea d'Acció Social i Cultural) és l'instrument que permet construir la transversalitat en l'organització municipal de Badia del Vallès. És una eina tècnica de planificació i avaluació que permet agrupar en un sol programa totes les accions dels serveis municipals dirigides a les persones. S'ha desenvolupament específicament com estri del PLINC i com ja hem comentat, ha tingut un cert ressò fora del municipi.

El *programa integrat* facilita en gran manera el treball transversal en focalitzar-se en *què es fa, per què es fa i per a què es fa*, i no en *qui* ho fa. D'aquesta manera, la primacia en la jerarquia de la intervenció municipal recau en les *accions* (i per consegüent en la resposta a les necessitats del territori) i no en els *departaments* (i en les seves lògiques internes). De fet, no sols facilita la transversalitat: la va *instaurant* progressivament allí on s'aplica realment.

També visibilitza les connexions entre els agents i la proximitat de les actuacions, i deconstrueix la ineficaç i ineficient visió departamentalitzant tradicional. Ofereix una visió integrada i de conjunt de l'acció municipal i permet comprendre la seva globalitat, detectar els buits i eliminar les duplicitats. Millora la capacitat de programar a llarg i curt termini, d'avaluar holísticament la intervenció global, i ajuda a identificar el sentit i la direcció tant de cada acció en particular com de tot el conjunt d'accions.

³⁶ Figura 3, pàg. 24.

³⁷ V.infra, pàg. 81.

³⁸ V. supra, pàg. 43.

Les finalitats del *programa integrat* són les següents:

- Facilitar la instauració del treball transversal en l'organització municipal i eradicar el model obsolet de treball per departaments
- Millorar la comprensió, global i integrada, de l'acció municipal per part dels seus propis agents
- Millorar l'eficàcia, l'eficiència i la qualitat de les intervencions socials
- Millorar la cohesió interna dels equips de treball
- Facilitar les sinèrgies amb la resta d'agents del territori i la comunitat
- Possibilitar la participació de la ciutadania en el disseny i control de les polítiques socials
- Afavorir discursos unificats, compartits i verificats científicament, així com la interdisciplinarietat i la creació permanent de coneixement

El *programa integrat* és l'*instrument operatiu* principal del PLINC i es va posar a prova durant el curs 2007-2008 en sis departaments. L'experiència va servir per a detectar problemes en el model i realitzar modificacions que el fessin més eficaç i simple d'utilitzar. Es va necessitar un gran esforç col·lectiu per a passar d'un treball més centrat en la intervenció diària o en projectes parcials a un enfocament global i planificat. Durant l'any 2009 i 2010 es van incorporar quatre departaments més i es va crear un sistema d'avaluació d'una certa complexitat.

El *programa integrat* en la seva versió actual (no seria exacte considerar-la definitiva, ja que està forçosament evolucionant de manera permanent tal com evolucionen les problemàtiques i les respostes), és un *instrument de gestió i planificació* per a les polítiques socials d'un ajuntament. Conté els elements següents:

1. *Un quadre del programa (quadre general amb tots els subprogrames, objectius, accions i criteris d'avaluació)*
2. *Un sistema d'avaluació, definit en una taula d'avaluació per a cada subprograma.*
3. *Una base de dades amb totes les accions del programa codificades i relacionades amb objectius i responsables*
4. *Una fitxa d'acció per a cada una de les accions rellevants*
5. *L'organigrama dels i les professionals*
6. *Diversos instruments complementaris (marc teòric integrat, llistat de codis, glossari, una wiki interna...)*

L'element central, el verdader "quadre de comandaments" del programa integrat i, per consegüent, de l'àrea, és el **quadre del programa**. El programa integrat permet veure la

globalitat d'accions i interrelacions de tota l'àrea, comprenent els següents subprogrames: *Petita infància i família, Habilitats per a la vida, Comunicació i informació, Millora de les oportunitats educatives, Salut, Convivència i diversitat, Gènere, Lleure, Promoció de la cultura i xarxes socials, Esport, Garantia dels drets i Participació.*

El quadre de programa

El quadre de programa és un extens document en Word (500 pàgines) embotit d'hipervincles. Cal aclarir que es tracta d'un document informàtic viu, amb una única versió publicada en el servidor comú i que només pot modificar el coordinador de l'àrea. Es pot imprimir, sencer o parcialment, però el paper no reflecteix l'entramat de relacions internes entre accions i objectius que, al contrari, sí que indiquen els hipervincles.

En la primera pàgina s'enumeren tots els subprogrames i a través de hipervincles es pot accedir directament a què es desitja. En cada subprograma trobem la **fitxa inicial** i el **quadre de subprograma**:

1/ La **fitxa inicial** defineix:

- Quina és la necessitat o necessitats que han fet necessari el subprograma
- La seva finalitat (resposta a la necessitat)
- Objectius generals
- Connexions rellevants amb altres programes
- Plans en què està inclòs
- Base teòrica

Fig.10. Exemple de fitxa inicial de subprograma.

Programa 1 VINCLE FAMILIAR	
Eix: Suport a les famílies	
Necessitats:	Dificultats en les famílies del territori per a exercitar òptimament les competències parentals.
Finalitat:	Aconseguir una bona elaboració del vincle en totes les famílies del territori i unes bones competències parentals.
Objectius generals:	1.Facilitar la construcció d'un bon vincle familiar 2. Millorar les competències parentals de les famílies.
Connexions amb subprogrames	2,3,4,6,7,9,
Intervencions marc	Espais Familiars
Plans	PEE (salut i infància-família); Pla Local d'igualtat (salut, conciliació, família); PLINC; PDC (xarxes socials)
Fonamentació teòrica	Michel Odent; Laura Gutman; J. Barudy; ppis OMS i APE; Bowlby, Winnicott; Bronfenbrenner; Félix López; Wagner; Viguer; Erikson

2/ El **quadre de subprograma**, conté una taula per a cada objectiu general. En la taula s'inclou tota la informació que permet definir el subprograma: 1, *objectius específics*; 2, *temporalitat*; 3, *indicadors*; 4, *estàndards*; 5, *sistema d'informació*; 6, *accions necessàries per a complir l'objectiu específic*; 7, *el codi de cada acció*.

Els objectius i les accions poden estar hipervinculats a altres objectius i accions complementàries o concomitants en altres subprogrames.

Fig.11. Exemple de desenvolupament d'un objectiu.

Objectiu general 4. 1. Augmentar l'èxit escolar						
Objectiu específic	Temps	Indicador	Estàndard	Sistema info	Accions	Codi
1.1. Aconseguir una unitat d'acció i un consens bàsic entre l'escola, ampa i ajuntament respecte a la millora de les oportunitats educatives.	2010	1. El pacte s'ha aconseguit (sí/no) 1b. Els continguts són satisfactoris (sí/no). 1c. Els agents estan implicats i satisfets (sí/no). 2. El pacte funciona (sí/no).	1. <i>Haver aconseguit un pacte local per a l'educació amb uns continguts satisfactoris respecte als objectius del programa, amb la implicació de tots els agents de la Taula per l'èxit escolar.</i> 2. <i>Bon funcionament del pacte (en cada etapa)</i>	.Info responsable. .Actes comissió seguiment, Taula, trimestrals centres educatius/ajuntament. . Actes Educa Badia . Valoracions AMPA	.Pacte local per l'educació . Taula èxit escolar . Treball específic amb les AMPA . Educa Badia	445 Eex Salvador 464 Eex Pili 412 PR Marta 404 Pr Sara

Per a cada un dels objectius generals, es defineixen objectius específics amb el criteri següent: *la consecució del conjunt dels específics ha de permetre avançar raonablement en el compliment de l'objectiu general*. Per la seva banda, el compliment de cada objectiu específic s'aconsegueix a través de la implementació eficaç d'un conjunt d'accions, codificades segons la seua tipologia, número i nom del responsable.

Els objectius i accions poden prioritzar-se gràcies a la columna *temps* (data en què l'objectiu ha d'estar complit o almenys amb tots els recursos que requereix el seu compliment actius) i el *color* (en el nostre cas verd per a la prioritat 1, taronja per a la 2, roig per a la 3).

És important destacar que especifiquem sempre tots els objectius i accions necessàries per a respondre a les necessitats detectades encara que en aquell moment no es puguin complir (es mostren en color roig, és a dir prioritat 3). Però sense aquestes peces en roig tindriem un esquema incomplet en la resposta a les necessitats i en la cadena objectius generals/específics/accions.

Els *colors* i la columna *temps* serveixen també per a recordar permanentment que la nostra planificació és plurianual i que les intervencions s'ordenen en un esquema causal a mitjà termini: per a complir l'objectiu *c* s'hauran d'haver complit determinats objectius *a* i *b*. Un dels punts forts del *programa integrat* és precisament fer present la dimensió temps/procés (quasi sempre sepultada en la inèrcia del dia a dia) i per consegüent la planificació a mig/llarg termini.

Podem observar que en utilitzar aquest instrument en la nostra planificació:

a/ *Regeixen els objectius*. Les accions estan sempre subordinades a la seva raó de ser, que no és una altra que complir els objectius que permeten respondre a les necessitats detectades.

b/ *És indiferent qui implementa cada acció*. El que es valora és la utilitat de l'acció respecte a l'objectiu. Però per a assegurar esta utilitat, cal aconseguir que l'acció sigui correctament avaluada seguint els paràmetres preestablerts (indicadors, estàndards, sistemes d'informació). Segons aquest esquema, sempre que es compliquen els criteris previs d'avaluació, les accions poden haver estat implementades inclús per algú aliè a l'organització (el CAP, una escola, una associació...l per descomptat altres departaments municipals de fora de l'àrea: urbanisme, medi ambient, serveis econòmics...). Això obre moltes possibilitats d'ampliació a un esquema de treball optimitzat en un territori i per tant, a la progressiva integració d'altres agents en el programa integrat, és a dir a àmplies sinèrgies en el territori.

c/ *Una mateixa acció pot repetir-se en distints objectius*. En efecte, hi ha accions que serveixen a distints objectius al mateix temps. El codi de cada acció assegura la seva identificació i la no duplicació. El codi es compon d'un número, una abreviatura de tipologia (p.e. C = campanya; S = servei; Fpr = formació a professionals), i el nom del responsable d'aquesta acció. Totes les accions estan arreglades en una base de dades en *access* i tenen la seva fitxa de disseny (i avaluació). El responsable d'un subprograma només ha d'accedir a la fitxa d'una acció que figuri en ell, omplerta i publicada en el servidor comú pel seu responsable, per a poder avaluar si el desenvolupament d'aquella acció ha contribuït al que s'esperava (estàndards) al compliment de l'objectiu.

d/ En el cas de Badia del Vallès, la implementació del model ha suposat una *estructura (organigrama)* en la que hi ha un *responsable per subprograma*. La funció del responsable és assegurar que les accions assignades al programa es duen a terme i compleixen els requisits d'avaluació. Per a això haurà de coordinar-se amb els responsables d'acció independentment del departament a què estiguin assignats. No podem esperar que el model pugui funcionar sense una profunda reflexió sobre l'organigrama i les funcions de cada treballador/a.

e / El *sistema d'avaluació*, que permet compartir les accions encara que estiguin desenvolupades per altres agents, passa a ser *central* i no merament un tràmit o una funció secundària. Inclou una taula en què s'avaluen quatre ítems: (1) *necessitats i disseny de cada subprograma*; (2) *procés*; (3) *activitats i procediments*; (4) *resultats*. En l'apartat d'*activitats i procediments*, es creen

diversos àmbits que agrupen les accions del programa. Per a cada un dels quatre ítems avaluats, es consideren les dades següents:

i. Àmbit. Per exemple, en *necessitats i disseny del subprograma*: programa, equip de treball, espais i equipaments, metodologia, recursos assignats, difusió relació amb altres professionals. ii. Estàndards; iii. Indicadors; iv. Sistema d'informació; v. Agents implicats en l'avaluació.

Aquest sistema d'avaluació permet contestar a la pregunta sobre quin és el rumb del programa integrat i si fan falta viratges o reajustaments en la navegació. Amb una certa facilitat, si s'han construït correctament els indicadors i els àmbits, es pot tenir una avaluació global molt gràfica de cada subprograma i, per extensió, de l'aplicació del programa integrat durant l'any. Això permet per exemple, informar adequadament els responsables polítics o tècnics del moment d'execució de les intervencions municipals a més de facilitar la prioritització i l'assignació de recursos.

L'aplicació del programa integrat a l'àrea d'acció social i cultural

L'aplicació del programa integrat a l'àrea d'acció social i cultural (encara que queda una fase per a estar completament desplegat en l'àrea) ha tingut fins ara uns *bons resultats* que fan possible una important millora en l'aplicació de les polítiques socials municipals. Ha accelerat *el procés d'integració dels departaments de l'àrea i les seves dinàmiques sectorials* en un únic organisme que es regeix per una lògica comuna i no per inèrcies centrífugues (és a dir, l'evolució cap a una cultura organitzativa basada en la transversalitat). Ha modificat *el rol dels/les treballadors/es de l'àrea* al situar-los no al servei d'una inèrcia o d'una dinàmica només ben coneguda pel/la tècnic/a superior, sinó en la lògica d'un projecte comú, clar i comprensible, amb el que es poden identificar i al que poden aportar idees, canvis i millores. Ha permès una gran *optimització dels esforços i recursos municipals* al treure les duplicitats i al fer clarament visibles els espais de treball comú i de cooperació entre els/les treballadors/es. Ha obligat a *invertir en connectivitat i comunicació*³⁹ per a mantenir la viabilitat del sistema, amb la consegüent millora de les interrelacions, els espais de trobada, i la cohesió i creativitat del grup. Ha retornat el *sentit* a moltes de les accions que prèviament s'estaven fent des de la inèrcia, sense saber exactament ni per què, ni per a què, ni sota quina cobertura teòrica

En general, l'aplicació d'aquest sistema de treball ha implicat *canvis* molt importants i positius en aspectes centrals de la cultura de treball de l'organització, com són:

I. Haver assumit la **planificació** a mitjà i llarg termini com imprescindible per a treballar eficaçment a curt termini i introduir com a elements fonamentals la *proactivitat i el treball sobre les causes*.

II. Haver prioritzat la **priorització**: sense prioritzacions molt clares el model no funciona; però d'altra banda, una bona priorització suposa una gran economia de recursos i d'energies, tant físiques, mentals i econòmiques, evita el desgast de l'equip i millora notablement la planificació.

³⁹

S'ha creat un entorn wiki complet dins l'àrea per assegurar aquesta connectivitat.

III. Haver creat un **organigrama** que respon a les necessitats del programa i no a les divisions artificials per servei o departament. És a dir, que situï cada membre de l'equip en diversos llocs dins del conjunt de subprogrames en interrelació mútua i en situació dinàmica. L'aplicació del model (que entre altres coses desenrotlla una gran potència autocrítica) destrueix qualsevol *inèrcia*, un dels majors obstacles per a la intervenció eficaç de les administracions. Les relacions dels/les treballadors/es de l'àrea es transformen al assumir major llibertat però també major responsabilitat i necessitat treballar cooperativament.

IV. Haver prioritzat l'**avaluació** com a element no sols de pilotatge del projecte, no sols de crítica, replantejament i canvi, sinó també com a element central que facilita la cooperació de qualsevol agent intern o extern en el programa. Una avaluació potent permet també un *control més democràtic* de la intervenció municipal, tant per part del polític, que disposa d'instruments fiables de seguiment i valoració, com de la comunitat i la ciutadania.

V. Haver donat un espai central a la **fonamentació teòrica** de les intervencions: poder explicar per què a un determinat problema es respon d'una manera i no d'una altra. Analitzar críticament les respostes que donem, introduir contínuament noves perspectives, llegir, debatre, formar-se, buscar assessorament científic extern... *la transversalitat suposa el pas a un àmbit de treball interdisciplinari*: poder identificar les bases teòriques de les nostres intervencions resulta indispensable per a poder compartir-les, complementar-les o modificar-les.

D'altra banda, cal considerar que la transversalitat democratitza l'estructura, fa fluir la informació i la comunicació entre tots els membres de l'equip i fa saltar pels aires estils de treball molt jeràrquics o piramidals. En un model transversal, aquests estils resulten substituïts per dinàmiques cooperatives en què el lideratge es basa no a manar/obeir sinó en la capacitat de coordinar, resoldre problemes de flux d'informació i cooperació, proveir a l'equip d'instruments de treball, garantir la qualitat i l'avaluació...

El model proposat suposa diversos i importants *canvis d'enfocament* i l'abandó d'inèrcies de molts anys:

Quadre 6. Diferències del model tradicional i el programa integrat.

Model tradicional	Programa integrat
Pensar en la <i>immediatesa</i>	Pensar en el <i>mitjà i llarg termini</i> (planificació)
<i>Prioritzar les accions</i>	<i>Prioritzar els objectius</i> (ligats a finalitats definides per necessitats) i entendre les accions com <i>mitjans per a avançar en el seu compliment</i>
Pensar en <i>el nostre sector, la nostra població, la nostra acció</i> com un fi en si mateixos	Pensar que són peces d'un engranatge complet (<i>el programa integrat</i>) comú a tots i que hem de comprendre i ajudar a funcionar
Pensar en <i>la nostra unitat</i> de treball immediata	Pensar en un <i>equip global</i> en què s'integren tots/es els/es treballadors/es de l'àrea i inclús agents de fora de l'ajuntament

Pensar en l'avaluació com un tràmit burocràtic	Considerar-la un <i>element indispensable</i> de la nostra acció
No pensar en la prioritització	Fer-la l' <i>eix bàsic del nostre pla de treball</i> dins d'una temporalització a 4-8 anys vista
Actuar per inèrcia	Ser capaços de <i>fonamentar científicament</i> les eleccions que es realitzen en cada intervenció
Pensar en la població com l'objecte de la nostra actuació	Veure com a <i>subjecte amb el que la compartim</i>

Cal tenir en compte també que la utilització dels materials dissenyats per a l'aplicació del programa integrat (taules, fitxes, quadre d'avaluació, base de dades...) no és fàcil. Requereix un cert temps comprendre bé el funcionament operatiu del model, acostumar-se a situar cada cosa en el seu lloc, manejar els hipervincles, dissenyar correctament el conjunt estàndard-indicador-sistema d'informació... Es necessita pràctica, assaig-error, i saber adaptar la implementació del model a les necessitats i característiques concretes de l'equip. El paper del coordinador/a és fonamental per a no ofegar al seu equip en el procés de canvi però al mateix temps no allargar-ho massa en el temps, amb el perill que es perdi el sentit, la visió global per a tot el món, i el rumb de tant d'esforç col·lectiu.

3.5. PRIORITZACIONS

El novembre del 2008 es va realitzar, dins del procés del PLINC, un taller EASW (és a dir, utilitzant la metodologia *European Alternative Scenario Workshop*⁴⁰, que permet treballar des de i amb tots els nivells i actors; tècniques i tècnics, polítiques i polítics, ciutadania i moviment associatiu). El taller es va programar com moment catalitzador, de trobada entre els moments de diagnòstic i de dimensionament i proposició. Com eina de prospecció va permetre treballar, en primer lloc, el retorn del diagnòstic, compartir-lo i consensuar-lo a partir de la projecció d'escenaris de futur, i, en segon lloc, encarar la planificació i programació de les accions del PLINC consensuant i prioritizant uns àmbits i unes línies de treball.

L'objectiu principal dels tallers EASW és consensuar, entre els diferents actors d'un territori, propostes de futur sobre el model de ciutat. Les sessions es van desenvolupar de manera que totes les idees i visions de futur proposades per les persones assistents quedessin reflectides, i s'aconseguís, al mateix temps, arribar a un ràpid consens sobre els temes que es consideren prioritaris.

En concret l'EASW va permetre consensuar el diagnòstic i marcar de manera consensuada i participativa les prioritats de treball del PLINC en els àmbits de treball identificats com estratègics causalment (6 eixos temàtics)⁴¹. D'altra banda va generar un espai de trobada i treball conjunt amb els diferents actors i agents del territori on es van compartir **escenaris⁴² de futur tant negatius com positius** respecte Badia del Vallès.

⁴⁰ Metodologia creada per la Unió Europea per tal de facilitar el treball conjunt entre tècnics i població, i centrada en el disseny d'escenaris de futur.

⁴¹ Aquest àmbits són: Família, Gènere, Educació, Diversitat cultural, Xarxa social i Salut.

⁴² Veure annex 1.

Les propostes consensuades i que per tant marcarien les prioritats a seguir van ser:

Quadre 7. Propostes recollides a l'EASW.

ÀMBIT	PROPOSTES
Educació	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Potenciar la formació llarg de tota la vida (recerca de recursos, educació d'adults, ...). ▪ Apropar les famílies i les escoles (Ex. comunitats d'aprenentatge, escoles comunitàries,... ▪ Estudi en profunditat, en les diferents etapes de l'escolarització, sobre el fracàs i èxit escolar. ▪ Reforçar l'acompanyament a nens i nenes en l'escolaritat.
Família	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Donar suport a les famílies des de les seves possibilitats i valors (aprenentatges, prevenció, necessitats). ▪ Oci alternatiu per a joves i adolescents (dia i nit). ▪ Nous models d'utilització de l'habitatge ▪ (gent gran amb joves estudiants (proximitat amb UAB), gent adult que marxa a viure a segones residències ven als seus fills a preus raonables). ▪ Promocionar la família- com espai central de la comunitat (sense discriminació de models)
Xarxes socials i diversitat cultural	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Treballar per al reconeixement de la diversitat cultural des de la innovació de les pràctiques socials. ▪ Millorar l'entorn dels espais públics i compartits per afavorir les relacions socials ▪ (com ara llocs de trobada o de activitats conjuntes, p.e. vora del riu... i d'altres) ▪ Treballar espais d'interrelació i de construcció col·lectiva ▪ per tractar solucions a problemàtiques i expectatives comunes, des de la corresponsabilitat i des de la transversalitat ▪ Superar el model tradicional d'associacionisme ▪ possibilitant la participació individual i col·lectiva.
Salut	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promoció d'hàbits saludables i formació, promoure diferents programés per millorar hàbits i ampliar coneixements, com ara: ▪ introduir programes de salut i nutrició, promoure la pràctica esportiva, el pacient expert. En totes aquestes accions implicar entitats, centres educatius (escola, esplais, ludoteques...) ▪ Polítiques sanitàries dirigides a col·lectius específics: <i>gent gran</i>: estudi de les necessitats del col·lectiu, sensibilitzar sobre la cura de la gent gran i millora dels serveis dels que són destinataris per que hi tinguin accés amb més facilitat; <i>joves</i>: detecció de problemes de consulta, prevenció en drogodependències i altres conductes de risc, trastorns conductuals. ▪ Ampliació i millora dels serveis ▪ Millora de l'accés als serveis de salut i als diferents especialistes. Ampliar els serveis com ara la mediació intercultural en serveis sanitaris. Incorporar dispositius encarats a la integració dels malalts mentals.

Gènere	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prevençió i tractament de violència vers les dones Aquesta acció té un doble objectiu d'una banda prevenir (a través de la formalització d'un protocol, formació a professionals, ampliació de serveis,... i d'altre educar i sensibilitzar. ▪ Treballar models i rols: analitzar i desconstuir els models actuals per a construir-los de nou conjuntament i promoure iniciatives de canvi de rols. ▪ Promoció de la coeducació: promoure activitats en els programes educatius, i en altres àmbits, que eduquin en valors per a la igualtat entre homes i dones ▪ Conciliació laboral i familiar: promoure debats i programes que ens portin a la millora de la vida laboral i familiar.
Propostes prioritzades	<ol style="list-style-type: none"> 1. Treballar per al reconeixement de la diversitat cultural Diversitat Cultural i Xarxa social 2 Promoció d'hàbits saludables i formació Salut 3. Promoció de la coeducació Gènere 4. Millorar l'entorn dels espais públics i compartits per afavorir les relacions socials Diversitat Cultural i Xarxes Socials 5. Ampliació i millora dels serveis de salut. Salut 6. Apropar les famílies i les escoles Educació 7. Donar suport a les famílies des de les seves possibilitats i valors Família

A partir d'aquell moment aquestes propostes van prioritzar-se en les accions del PLINC. D'altra banda es van afegir tres prioritats més des de la comissió político-tècnica:

- **Inserció laboral de persones en alt risc social**
- **Infants, adolescent i joves en risc**
- **Salut mental i addiccions**

3.6. EIXOS ESTRATÈGICS, LÍNIES DE TREBALL, ACCIONS

La resposta a tots els ítems del diagnòstic, integrant també les propostes i prioritzacions sorgides al taller EASW i del treball tècnic, són els **eixos estratègics**. Cada eix es concreta en diverses línies de treball que finalment són dutes a la realitat a partir d'accions. Per tant, tenim una estructura en tres nivells:

- **Nivell 1: Eixos estratègics**
- **Nivell 2: Línies de treball**
- **Nivell 3: Accions**

L'estructura d'aquesta part del PLINC és per tant la d'un armari de tipografies, amb tres nivells de calaixos i subcalaixos.

Nivell 1 Eixos estratègics.

Hi ha **15** eixos de treball, que són:

Quadre 8. Eixos de treball del PLINC

EIX 1: Promoure la confluència de polítiques, la definició integrada i l'articulació transversal de les accions per a la inclusió social.

EIX 2: Construcció d'un imaginari compartit de ciutat inclusiva

EIX 3: Promoure polítiques de suport a la família, com espai central de la comunitat

EIX 4: Promoure polítiques educatives

EIX 5: Promoure la igualtat efectiva de gènere

EIX 6: Promoure una salut positiva i autònoma

EIX 7: Promoure les xarxes socials

EIX 8: Diversitat cultural

EIX 9: Espai públic

EIX 10: Millorar i expandir els serveis orientats a afavorir les dinàmiques d'inclusió social

EIX 11: Promoció de la participació i dimensió comunitària de les polítiques d'inclusió

EIX 12: Promoure la inserció laboral de les persones.

EIX 13: Promoció de l'autonomia del territori

EIX 14: Generació d'un sistema d'informació i coneixement sobre situacions i processos d'inclusió i exclusió social

EIX 15: Convivència i models de relació

Nivell 2: Línies de treball.

Cadascun dels eixos es concreta en línies de treball:

Quadre 9.: Eixos de treball i línies de treball del PLINC

<p>EIX 1: Promoure la confluència de polítiques, la definició integrada i l'articulació transversal de les accions per a la inclusió social.</p> <p>Línia 1: Construcció d'una estructura i una cultura de treball transversal dins l'ajuntament, que permeti un treball harmònic, coherent i amb un alt nivell de qualitat i exigència. Línia 2: Treballar per aconseguir una administració eficaç, pròxima, de qualitat i que integri els principis de coresponsabilitat i participació ciutadana. Línia 3: Confluir amb les altres administracions en el disseny de polítiques que afecten el territori.</p>
<p>EIX 2: Construcció d'un imaginari compartit de ciutat inclusiva</p> <p>Línia 1: Treballar la construcció de l'imaginari implicant entitats i ciutadania. Línia 2: Potenciar la sensibilització de la comunitat al voltant dels drets socials. Línia 3: Potenciar una identitat oberta de Badia que faciliti l'obertura a l'exterior, la mobilitat i la visió positiva de la ciutat.</p>
<p>EIX 3: Promoure polítiques de suport a la família, com espai central de la comunitat</p> <p>Línia 1: Promoure la família com eix central a la comunitat, com espai de vincle, educació i socialització, des de la seva diversitat, possibilitats i valors. Treballar per a reforçar la confiança en la capacitat de les famílies i el seu empoderament. Línia 2: Promoure el treball específic amb infància, adolescència i joventut. Línia 3: Promoure la conciliació familiar. Línia 4: Promoure models i rols familiars basats en la igualtat i el desenvolupament òptim.</p>
<p>EIX 4: Promoure polítiques educatives que millorin la igualtat d'oportunitats</p> <p>Línia 1: Millora del rendiment educatiu, reforçament i acompanyament a l'escolaritat Línia 2: Millora del coneixement sobre les causes del fracàs escolar. Línia 3. Apropament entre la família i l'escola i de la participació de la família en l'escola. Línia 4: Integració de la comunitat com actor educatiu. Línia 5: Potenciar la formació al llarg de tota la vida. Línia 6: Fomentar la convivència</p>

EIX 5: Promoure la igualtat efectiva de gènere

Línia 1: Treballar pel canvi de rols.

Línia 2: Fomentar la coeducació.

Línia 3: Prevenir la violència vers les dones i acompanyar les dones víctimes de violència de gènere.

Línia 4: Treballar per una administració local referent a nivell municipal en temes de gènere

EIX 6: Promoure una salut positiva i autònoma

Línia 1: Promoure la capacitat i l'autonomia en la salut i l'adquisició d'hàbits saludables.

Línia 2: Establiment d'accions específiques d'educació en salut per a infants i joves.

Línia 3: Ampliació i millora dels serveis de salut pel que fa a col·lectius específics.

Línia 4: Reduir l'impacte de males pautes de salut: consum de drogues, mala alimentació, conductes de risc...

Línia 5: Promoure l'esport com estri bàsic de promoció de la salut.

Línia 6: Millorar i ampliar, especialment en l'àmbit preventiu, les accions en el camp de la salut mental.

EIX 7: Promoure les xarxes socials

Línia 1: Potenciar i impulsar la participació plural, més enllà de l'associacionisme, amb fórmules innovadores.

Línia 2: Afavorir els espais de construcció col·lectiva de la ciutat i de corresponsabilitat entre els diversos actors de la ciutat.

Línia 3: Enfortir les xarxes socials base: família, xarxes associatives d'objectiu social, solidari i cultural, veïnat, xarxes de consum alternatiu, xarxes d'esport... i les relacions entre elles.

EIX 8: Diversitat cultural

Línia 1: Treballar pel reconeixement de la diversitat i la integració d'aquest concepte com positiu en l'imaginari de Badia.

Línia 2. Promoció dels col·lectius minoritaris garantint els drets socials de tota la ciutadania.

EIX 9: Espai públic

Línia 1: Millorar els espais públics per afavorir les relacions interpersonals i intergrups.

Línia 2. Treballar en la proposta noves formes d'ús de l'habitatge.

Línia 3: Assegurar la qualitat de l'espai urbà i la seva idoneïtat per als diferents col·lectius.

Línia 4: Assegurar una ciutat segura des de la perspectiva dels diferents col·lectius.

EIX 10: Millorar i expandir els serveis orientats a afavorir les dinàmiques d'inclusió social

Línia 1: Redefinició dels programes d'atenció social sobre la base del treball transversal i afavoridor d'autonomia i l'acció sobre les causes a més de sobre els efectes.

Línia 2: Millorar el conjunt de serveis dirigits a les persones en situació d'exclusió desenvolupant estratègies transversals d'inclusió en els àmbits de pobresa, sociolaboral i sòcio sanitari.

Línia 3: Incorporar la dimensió d'inclusió social al conjunt de plans i programes municipals.

Línia 4: Realitzar accions de suport a les persones grans i amb dependència.

Línia 5: Realitzar accions de suport als perfils amb més precarietat.

Línia 6: Realitzar accions de suport a les famílies, infants i adolescents.

EIX 11: Promoció de la participació i dimensió comunitària de les polítiques d'inclusió i la garantia de drets bàsics

Línia 1: Incorporació del treball comunitari i els espais de participació social en les polítiques socials del'Ajuntament.
Línia 2: Treballar per fomentar el treball conjunt entre l'ajuntament i la ciutadania obrint espais participatius de decisió.

EIX 12: Promoure la inserció laboral de les persones.

Línia 1: Millorar la informació i coneixement dels usuaris/es respecte el context laboral i oferint-les recursos per la recerca de feina de forma autònoma
Línia 2: Oferir formació adreçada a l'adquisició, ampliació i/o perfeccionament de competències Tècniques-professionals, transversals i bàsiques (o instrumentals) amb la finalitat de millorar l'ocupabilitat dels/les participants.
Línia 3: Actuar com a nexa entre les fonts d'ocupació i la demanda d'ocupació.
Línia 4: Promoure l'emprenedoria i l'auto-ocupació

EIX 13: Promoció de l'autonomia del territori

Línia 1: Treballar cap la corresponsabilitat en els serveis i un sistema impositiu i tarifari equiparable als de territoris similars.
Línia 2: Treballar cap a la promoció econòmica.
Línia 3: Reforçar la participació de Badia en espais supramunicipals que permetin enfortir les sinèrgies de l'entorn immediat i establir dinàmiques de treball amb institucions com l'UAB.

EIX 14: Generació d'un sistema d'informació i coneixement sobre situacions i processos d'inclusió i exclusió social

Línia de treball 1: Observatori de la inclusió.

EIX 15: Convivència i models de relació

Línia 1: Fomentar la convivència ciutadana
Línia 2: Impulsar models positius de relació entre iguals

Nivell 3: Accions.

El nivell 3 suposa la concreció final dels eixos i línies de treball, és a dir, el què es farà de manera efectiva per dur a la pràctica intervencions que permetin avançar en el marc descrit i en l'assoliment dels objectius del PLINC.

Per tal de poder fer aquesta concreció, s'ha realitzat un **mapa de les intervencions** que s'estan fent a Badia, organitzades per sectors d'intervenció, que estan desenvolupant les línies del PLINC (o poden arribar a fer-ho). Aquestes intervencions s'han assignat a les línies de treball i això ha permès fer aflorar les mancances actuals i dissenyar les accions que faltaven en el conjunt.

Els sectors d'intervenció són: *gent gran, atenció a la inclusió, família/infància/adolescència, diversitat i convivència, espai públic, inserció i ocupació, salut, educació, gènere, lleure/xarxes socials/cultura, millora de l'acció de l'administració local, espais de treball en xarxa i incorporació de la comunitat, coneixement.*

Cada color fa referència al servei gestor: **serveis socials**, **petita infància i família**, **infància/joventut**, **cultura**, **esports**, **salut**, **diversitat**, **educació**, **igualtat**, **ocupació**, **participacions**, **oficina PLINC**, **altres serveis**.

MAPA D'ACCIONS DEL PLINC					
Gent gran	Atenció inclusió	Família/infància/ado	Espai Públic	Diversitat i convivència	Ocupació/inserció
<p>SS1Programa atenció a la dependència</p> <p>SS2SAD social</p> <p>SS3Casal Avis</p> <p>SS4Comissió gent gran</p> <p>SS5Envelliment actiu</p> <p>SS6Arranjament habitatges gent gran</p> <p>SS7Porjecte més a prop</p> <p>SS8Transport gent gran i ajut a la mobilitat</p> <p>ES4 Esport gent gran</p> <p>S3 Consell salut</p>	<p>SS9PIRMI</p> <p>SS10Urgències socials, sortida del forat</p> <p>SS11Ajuts</p> <p>SS12SCO</p> <p>SS1Programa atenció a la dependència</p> <p>SS2SAD social</p> <p>SS13Suport discapactiats</p> <p>SS14SSB</p> <p>SS17Suport a les associacions BS</p> <p>E1Schoolnet</p> <p>E3 TEA</p> <p>S5 Prevenció drogues</p> <p>D1Serveis i suport a les famílies estrangeres</p> <p>D2Suport jurídic d'estrangeria</p> <p>D4Suport comunitat gitana</p> <p>O3Intermediació</p> <p>O4Informació i orientació</p>	<p>SS15Famílies monoparentals</p> <p>SS16Atenció infància risc</p> <p>SS12SCO</p> <p>P1 EEFF</p> <p>P2 Doula</p> <p>P3 Protocol infància desatesa</p> <p>I1Sensibilització sobre temes de gènere</p> <p>D1Serveis i suport a les famílies estrangeres</p> <p>IAJ4Casal dels infants</p> <p>IAJ1Casal joves</p> <p>IAJ5Treball al carrer amb infants</p> <p>IAJ2Treball al carrer amb adolescents</p> <p>IAJ3Schoolworkers</p> <p>C1Teatre i espectacles per a famílies</p> <p>C2Bibliodimecres</p> <p>ES6Activitats esportives per a famílies i petita infància</p> <p>E17Participació famílies als centres</p>	<p>C3Festa Major</p> <p>PA1 Suport participatiu a accions en l'espai públic</p> <p>PA2 PDC</p> <p>A4 Gestió habitatge</p> <p>A5 Gestió de l'espai públic</p> <p>A6 Actuació de la Policia local</p> <p>A8 Promoció jardineria i horticultura</p> <p>IAJ1Casal joves</p> <p>IAJ4Casal dels infants</p> <p>IAJ6 Mobilitat</p> <p>IAJ5Treball al carrer amb infants</p> <p>IAJ2Treball al carrer amb adolescents</p>	<p>D1Serveis i suport a les famílies estrangeres</p> <p>D2Suport jurídic d'estrangeria</p> <p>D4Suport comunitat gitana</p> <p>D5Circuit d'acollida</p> <p>D6Mediació comunitària</p> <p>D7Mediació i intervenció intercultural</p> <p>D8Prevenció violència infants i joves</p> <p>D3 Xarxa de les persones estrangeres</p> <p>E9Mediadors</p> <p>E10Delegats</p> <p>I4Protocol violència masculista</p> <p>O3Intermediació</p> <p>C10Promoció del català</p>	<p>O1 Assessorament empenedoria</p> <p>O2 Formació professionalitzadora</p> <p>O3 Intermediació</p> <p>O4 Informació i orientació</p> <p>O5 Millora de competències per l'ocupació</p> <p>O6 Projectes Treball-Formació</p> <p>E4Eina TET</p> <p>E8 Promoció educació adults</p> <p>E19 Tens futur</p> <p>ES5 Formació monitors esportius</p> <p>D1 Serveis de suport a les famílies estrangeres</p> <p>D2 Suport jurídic d'estrangeria</p> <p>C10 Promoció del català</p>

Salut	Educació	Gènere	Lleure/xarxes socials/cultura	Espais de treball en xarxa i incorporació de la comunitat	Millora de l'acció de l'administració local
<p>S5 Prevenció de drogues (PLPD) S6Campanya alimentació saludable S1Programa de sexualitat i afectivitat S2 Prevenció de malalties específiques S3Consell salut S4Programa salut-escola S7Accions de prevenció en l'àmbit de la salut mental E2PDO ES6 Activitats esportives per a famílies i petita infància ES8 Esport extraescolar ES1Jornades esportives PEE ES2 Programació poliesportiu (programa esports) ES3 Clubs esportius ES4 Esport gent gran ES7 Promoció</p>	<p>E1Schoolnet E4 Eina TET E2 PDO E18 Acompanyament E6Optimització escolarització E7 Badia educadora web E8 Promoció educació adults E9Mediadors E10 Delegats E3 TEA E11 Procés debat èxit escolar E12 Estudi/observatori èxit escolar E13 Suport AMPA E14 Suport als centres escolars. E15 PEE E16 ONLINE E19 Tens futur E5 Promoció lectura IAJ11 Ciutat dels infants IAJ13 Promoció participació ado i joves IAJ3Scoolworkers IAJ12 Saltoka P4Suport a les</p>	<p>I3 CIRD I4Protocol violència de gènere I1Sensibilització sobre temes de gènere i rols I2 Ajuntament com referent en temes de gènere S1 Programa de sexualitat i afectivitat SS15 Famílies monoparentals ES7 Promoció esport femení</p>	<p>C3 Festa Major C4 Subvencions entitats C5 Dinamització i suport entitats, canvi del model associatiu C6 Cicle festiu C7 Mostra Teatre C1 Teatre i espectacles per a famílies C8 Auditori C9 Biblioteca E5 Promoció lectura C2Bibliodimecres C10 Promoció del català C11 Equipaments C12 Consell de cultura IAJ4Casal infants IAJ5Trellal al carrer amb infants IAJ2Trellal al carrer amb adolescents IAJ3Schoolworkers IAJ1Casal joves IAJ7Esplai IAJ8Xarxa lleure IAJ9Promoció</p>	<p>E15PEE S5PLPD IAJ10 PLJ OP1 Procés PLINC PA2PDC C3 Festa Major PA1 Suport participatiu a l'espai públic Proj Santander PA4 Procés EDAS PA5 Imaginari Badia P3Protocol infància desatesa P6 Mercat d'intercanvi S3Consell salut S4 Programa salut-escola C12 Consell cultura IAJ11Ciutat dels infants IAJ13Promoció participació ado i joves P5 Badia Educa E13Suport AMPA E11 Procés debat èxit</p>	<p>OP1 PLINC OP2 Aplicació de la transversalitat OP4 Wiki OP3 Programa únic 118 Cultivem Badia PA3 Pla director de participació I2 Ajuntament com referent en temes de gènere A1 Informació a la ciutadania i premsa A2 OAC A3 Taxes, impostos i preus públics</p> <hr/> <p>Medi ambient</p> <hr/> <p>A7 Promoció estalvi energètic A8 Promoció jardineria i horticultura A9 Promoció de models de consum responsable</p>

<p>esport femení P1 EEFF P2 Doula IAJ4 Casal infants IAJ1Casal joves IAJ3Scoolworkers D1 Serveis de suport a les famílies estrangeres</p>	<p>llars d'infants P5 Badia educa S5Prevenció de drogues S6 Campanya alimentació saludable S1 Programa de sexualitat i afectivitat D8 Prevenció violència infants i joves ES5 Formació monitors esportius D9 Difusió diversitat cultural IAJ4 Casal infants IAJ1Casal joves IAJ7 Esplai IAJ6 Mobilitat IAJ9Promoció creació C10Promoció del català C8 Auditori C9 Biblioteca</p> <p>O6 Projectes Treball-formació O2 Formació professionalitzadora O1 Assessorament empenedoria O5 Millora de competències per l'ocupació</p>		<p>creació ES6Activitats esportives per a famílies i petita infància ES8Esport extraescolar ES2 Programació poliesportiu (programa esports) ES3Clubs esportius ES4Esport gent gran SS17Suport a les associacions BS SS4Comissió gent gran SS3Casal Avis D9Difusió diversitat cultural D4Suport comunitat gitana D3 Xarxa de les persones estrangeres P1 EEFF</p>	<p>escolar</p> <hr/> <p>Coneixement</p> <hr/> <p>OP5 Observatori E12Estudi/Observatori èxit escolar.</p>	
---	--	--	---	---	--

El conjunt d'accions col·locades en els seus calaixos d'eix i línia de treball, ens configuren **el quadre d'accions**, que permet complimentar el tercer nivell. Cada color correspon a un àmbit d'intervenció.

EIX 1: Promoure la confluència de polítiques, la definició integrada i l'articulació transversal de les accions per a la inclusió social.

Línia 1: Construcció d'una estructura i una cultura de treball transversal dins l'ajuntament, que permeti un treball harmònic, coherent i amb un alt nivell de qualitat i exigència.

OP2 Aplicació de la transversalitat

OP4 Wiki

OP3 Programa únic

Línia 2: Treballar per aconseguir una administració eficaç, pròxima, de qualitat i que integri els principis de coresponsabilitat i participació ciutadana.

OP3 Programa únic

PA3 Pla director de participació

PA5 Procés EDAS

A1 Informació a la ciutadania

A2 OAC

I2 Ajuntament com referent en temes de gènere

D5 Circuit d'acollida

Línia 3: Confluir amb les altres administracions en el disseny de polítiques que afecten el territori.

E15 PEE

OP1 Procés PLINC

EIX 2: Construcció d'un imaginari compartit de ciutat inclusiva

Línia 1: Treballar la construcció de l'imaginari implicant entitats i ciutadania.

C5 Dinamització i suport entitats, canvi del model associatiu

C3 Festa Major

C12 Consell de cultura

C7 Mostra de teatre

C6 Cicle festiu

C8 Auditori

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

PA5 Imaginari de Badia

IAJ9 Promoció creació

Línia 2: Potenciar la sensibilització de la comunitat al voltant dels drets socials.

P6 Mercat d'intercanvi

Línia 3: Potenciar una identitat oberta de Badia que faciliti l'obertura a l'exterior, la mobilitat i la visió positiva de la ciutat.

PA5 Imaginari de Badia

IAJ6 Mobilitat

C4 Subvencions entitats

C3 Festa Major

EIX 3: Promoure polítiques de suport a la família, com espai central de la comunitat

Línia de treball 1: Promoure la família com eix central a la comunitat, com espai de vincle, educació i socialització, des de la seva diversitat, possibilitats i valors. Treballar per a reforçar la confiança en la capacitat de les famílies i el seu empoderament.

P1 EEFF

P2 Doula

D1 Serveis de suport a les famílies estrangeres

D4 Suport a la comunitat gitana

IAJ4 Casal dels infants

C1 Teatre i espectacles per a famílies

C2 Bibliodimecres

ES6 Activitats esportives per a famílies i petita infància

SS15 Famílies monomarentals

Línia 2: Promoure el treball específic amb infància, adolescència i joventut.

IAJ4 Casal dels infants

IAJ1 Casal de joves

IAJ3 Schoolworkers

IAJ10 PLJ

IAJ2 Treball al carrer amb adolescents

IAJ5 Treball al carrer amb infants

IAJ13 Promoció de la participació adolescents i joves

D4 Suport a la comunitat gitana

SS16 Atenció infància risc

SS12 SCO

E1 Schoolnet

E18 Acompanyament

P3 Protocol infància desatesa

Línia 3: Promoure la conciliació familiar.

I1 Sensibilització sobre temes de gènere

Línia 4: Promoure models i rols familiars basats en la igualtat i el desenvolupament òptim.

P1 EEFF

I1 Sensibilització sobre temes de gènere

EIX 4: Promoure polítiques educatives que millorin la igualtat d'oportunitats

Línia 1: Millora del rendiment educatiu, reforçament i acompanyament a l'escolaritat

E1 Schoolnet

E2 PDO

E3 TEA

E4 Eina TET

E18 Acompanyament

E11 Procés debat èxit escolar

E6 Optimització escolarització

E16 ONLINE

E19 Tens futur

S4 Programa salut-escola

D4 Suport a la comunitat gitana

Línia 2: Millora del coneixement sobre les causes del fracàs escolar.

E12 Estudi/Observatori èxit escolar

Línia 3. Apropament entre la família i l'escola i de la participació de la família en l'escola.

P5 Badia educa

E7 Badia educadora web

E14 Suport als centres escolars

E13 Suport AMPA

E17 Participació famílies al centre

E18 Acompanyament

P4 Suport a les llars d'infants

P5 Badia Educa

Línia 4: Integració de la comunitat com actor educatiu.

E15 PEE

Línia 5: Potenciar la formació al llarg de tota la vida.

E8 Promoció educació adults

E5 Promoció de la lectura

C10 Promoció del català

C2 Bibliodimecres

C7 Mostra de teatre

C9 Biblioteca

C8 Auditori

EIX 5: Promoure la igualtat efectiva de gènere

Línia 1: Treballar pel canvi de rols.

I1 Sensibilització sobre temes de gènere

Línia 2: Fomentar la coeducació.

I1 Sensibilització sobre temes de gènere

Línia 3: Prevenir la violència vers les dones i acompanyar les dones víctimes de violència de gènere.

I3CIRD

I4 Protocol violència de gènere

Línia 4: Treballar per una administració local referent a nivell municipal en temes de gènere

I2 Ajuntament com a referent en temes de gènere

EIX 6: Promoure una salut positiva i autònoma

Línia 1: Promoure la capacitació i l'autonomia en la salut i l'adquisició d'hàbits saludables.

S2 Promoció salut

S3 Consell salut

S6 Campanya alimentació saludable

P1 EEFF

P2 Doula

Línia 2: Establiment d'accions específiques d'educació en salut per a infants i joves.

S6 Campanya alimentació saludable

S1 Programa de sexualitat i afectivitat

S5 Prevenció de drogues (PLPD)

S4 Programa salut-escola

P1 EEFF

P2 Doula

IAJ4 Casal infants

IAJ1 Casal joves

IAJ3 Schoolworkers

IAJ12 Saltoka

IAJ7 Esplai

E2 PDO

Línia 3: Ampliació i millora dels serveis de salut pel que fa a col·lectius específics.

S3 Consell de salut

S7 Accions de prevenció en l'àmbit de la salut mental

D1 Serveis de suport a les famílies estrangeres

D4 Suport a la comunitat gitana

Línia 4: Reduir l'impacte de males pautes de salut: consum de drogues, mala alimentació, conductes de risc...

S5 Prevenció de drogues (PLPD)

S6 Campanya alimentació saludable

S1 Programa de sexualitat i afectivitat

S7 Accions de prevenció en l'àmbit de la salut mental

Línia 5: Promoure l'esport com estri bàsic de promoció de la salut.

ES6 Activitats esportives per a famílies i petita infància

ES1 Jornades esportives PEE

ES8 Esport extraescolar

ES2 Programació poliesportiu (Programa esports)

ES3 Clubs esportius

ES4 Esport gent gran

ES7 Promoció esport femení

Línia 6: Millorar i ampliar, especialment en l'àmbit preventiu, les accions en el camp de la salut mental.

S7 Accions de prevenció en l'àmbit de la salut mental

EIX 7: Promoure les xarxes socials

Línia 1: Potenciar i impulsar la participació plural, més enllà de l'associacionisme, amb fórmules innovadores.

PA3 Pla director de participació

PA1 Suport participatiu a accions en l'espai públic

PA2 PDC

PA4 Procés EDAS

C3 Festa major

C4 Subvencions entitats

C5 Dinamització i suport entitats, canvi del model associatiu

C11 Equipaments

C12 Consell de cultura

Línia 2: Afavorir els espais de construcció col·lectiva de la ciutat i de corresponsabilitat entre els diversos actors de la ciutat.

PA1 Suport participatiu a accions en l'espai públic

PA2 PDC

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

C4 Subvencions entitats

C5 Dinamització i suport entitats, canvi del model associatiu

C11 Equipaments

IAJ7 Esplai

IAJ4 Casal dels infants

IAJ1 Casal de joves

Línia 3: Enfortir les xarxes socials base: família, xarxes associatives d'objectiu social, solidari i cultural, veïnat, xarxes de consum alternatiu, xarxes d'esport...- i les relacions entre elles.

C5 Dinamització i suport entitats, canvi del model associatiu

C11 Equipaments

ES6 Activitats esportives per a famílies i petita infància

ES8 Esport extraescolar

SS17 Suport a les Associacions BS

SS3 Casal Avis

IAJ7 Esplai

IAJ11 Ciutat dels infants

IAJ1 Casal de joves

IAJ8 Mapa lleure

EIX 8: Diversitat cultural

Línia 1: Treballar pel reconeixement de la diversitat i la integració d'aquest concepte com positiu en l'imaginari de Badia.

D7 Mediació i intervenció intercultural

D8 Prevenció violència infants i joves

D9 Difusió diversitat cultural

Línia 2. Promoció dels col·lectius minoritaris garantint els drets socials de tota la ciutadania.

D1 Serveis de suport a les famílies estrangeres

D2 Suport jurídic d'estrangeria

D3 Xarxa de les persones estrangeres

D4 Suport comunitat gitana

D5 Circuit d'acollida

EIX 9: Espai públic

Línia 1: Millorar els espais públics per afavorir les relacions interpersonals i intergrups.

PA1 Suport participatiu a accions en l'espai públic

PA2 PDC

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

A5 Gestió de l'espai públic

Línia 2. Treballar en la proposta noves formes d'ús de l'habitatge.

A4 Gestió habitatge

Línia 3: Assegurar la qualitat de l'espai urbà i la seva idoneïtat per als diferents col·lectius.

PA2 PDC

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

A4 Gestió de l'espai públic

IAJ1 Casal joves

IAJ4 Casal infants

IAJ11 Ciutat dels infants

IAJ7 Esplai

P1 EEFF

C11 Equipaments

D6 Mediació comunitària

I1 Sensibilització sobre temes de gènere

Línia 4: Assegurar una ciutat segura des de la perspectiva dels diferents col·lectius.

PA2 PDC

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

A6 Policia local

IAJ1 Casal joves

IAJ4 Casal infants

IAJ6 Mobilitat

IAJ11 Ciutat dels infants

IAJ7 Esplai

P1 EEFF

D6 Mediació comunitària

D7 Mediació i intervenció intercultural

I4 Protocol violència de gènere

I1 Sensibilització sobre temes de gènere

EIX 10: Millorar i expandir els serveis orientats a afavorir les dinàmiques d'inclusió social i la garantia de drets bàsics

Línia 1: Redefinició dels programes d'atenció social sobre la base del treball transversal i afavoridor d'autonomia i l'acció sobre les causes a més de sobre els efectes.

OP1 Procés PLINC

Línia 2: Millorar el conjunt de serveis dirigits a les persones en situació d'exclusió desenvolupant estratègies transversals d'inclusió en els àmbits de pobresa, sociolaboral i sòciosanitari.

OP1 Procés PLINC

OP2 Aplicació de la transversalitat

OP3 Programa únic

A2 OAC

D6 Mediació comunitària

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

Línia 3: Incorporar la dimensió d'inclusió social al conjunt de plans i programes municipals.

OP1 Procés PLINC

Línia 4: Realitzar accions de suport a les persones grans i amb dependència.

SS1 Programa atenció a la dependència

SS2 SAD Social

SS3 Casal Avis

SS4 Comissió gent gran

SS5 Envel·liem actiu

SS6 Arranjament habitatges gent gran

SS7 Projecte més a prop

SS8 Transport gent gran

SS13 Suport discapacitats

Línia 5: Realitzar accions de suport als perfils amb més precarietat.

SS9 PIRMI

SS10 Ajuts d'urgència (sortida del forat)

SS11 Ajuts

SS2 SAD Social

SS13 Suport discapacitats

SS14 SSB

Línia 6: Realitzar accions e suport a les famílies, infants i adolescents.

SS15 Famílies monomarentals

SS16 Atenció infància risc

SS12 SCO

P3 Protocol infància desatesa

E1 Schoolnet

E3 TEA

25 Prevenció drogues

E18 Acompanyament

D1 Serveis de suport a les famílies estrangeres

D4 Suport comunitat gitana

O4 Informació i orientació

S5 Prevenció de drogues (PLPD)

EIX 11: Promoció de la participació i dimensió comunitària de les polítiques d'inclusió

Línia 1: Incorporació del treball comunitari i els espais de participació social en les polítiques socials del Ajuntament.

PA3 Pla director de participació

PA4 Procés EDAS

OP1 Procés PLINC

OP2 Aplicació de la transversalitat

Línia 2: Treballar per fomentar el treball conjunt entre l'ajuntament i la ciutadania obrint espais participatius de decisió.

PA3 Pla director de participació

PA1 Suport participació a accions en l'espai públic

PA2 PDC

OP5 Observatori

E11 Procés debat èxit escolar

P5 Badia Educa

C3 Festa Major

IAJ11 Ciutat dels infants

EIX 12: Promoure la inserció laboral de les persones.

Línia 1: Millorar la informació i coneixement dels usuaris/es respecte la seva pròpia ocupabilitat i respecte el context laboral i oferint-les recursos per la recerca de feina de forma autònoma

O4 Informació i orientació

ES5 Formació monitors esportius

C10 Promoció del català

E4 Eina TET

E8 Promoció educació adults

Línia 2: Oferir formació adreçada a l'adquisició, ampliació i/o perfeccionament de competències Tècniques-professionals, transversals i bàsiques (o instrumentals) amb la finalitat de millorar l'ocupabilitat dels/les participants

O2 Formació professionalitzadora

O5 Millora de competències per l'ocupació

O6 Projectes treball-formació

E4 Eina TET

Línia 3: Actuar com a nexa entre les fonts d'ocupació i la demanda d'ocupació

O3 Intermediació

Línia 4: Promoure l'emprenedoria i l'auto-ocupació

O1 Assessorament emprenedoria

EIX 13: Promoció de l'autonomia del territori

Línia 1: Treballar cap la corresponsabilitat en els serveis i un sistema impositiu i tarifari equiparable als de territoris similars.

A3 Taxes, impostos i preus públics

Línia 2: Treballar cap a la promoció econòmica.

A7 Promoció de l'estalvi energètic

A8 Promoció de la jardineria i l'horticultura

A9 Promoció de models de consum responsables

Línia 3: Reforçar la participació de Badia en espais supramunicipals que permetin enfortir les sinèrgies de l'entorn immediat i establir dinàmiques de treball amb institucions com l'UAB.

EIX 14: Generació d'un sistema d'informació i coneixement sobre situacions i processos d'inclusió i exclusió social

Línia de treball 1: Observatori de la inclusió.

OP5 Observatori

EIX 15: Convivència i models de relació

Línia 1: Fomentar la convivència ciutadana

D6 Mediació comunitària

D7 Mediació i intervenció intercultural

Línia 2: Impulsar models positius de relació entre iguals

E9 Mediadors

E10 Delegats

D8 Prevenció violència Infants i joves

El mapa d'accions (quadre 11) és l'encreuament del **quadre d'eixos** i línies de treball (quadre 9) i de les **intervencions** (quadre 10) que s'estan realitzant per respondre a les línies de treball. Ens permet veure gràficament quines són i on són les mancances a l'hora d'intervenir. És a dir, quines són les línies de treball que no disposen encara de suficients accions per poder-ne assegurar el seu desplegament.

Donant un cop d'ull al mapa, en general, es pot dir que **pràcticament totes les línies d'acció estan cobertes** de manera força raonable. En la majoria dels àmbits ja s'està actuant i, a més, amb profunditat (diversitat d'accions, diversitat d'enfocament, diversitat de col·lectius, diversitat de professionals). Sense dubte, el treball del PLINC durant els tres darrers anys i, anteriorment el del Pla Educatiu d'Entorn, a més dels esforços que s'han fet des de l'Ajuntament per respondre a les problemàtiques del territori, influeixen molt en la relativa completud de la taula. Els àmbits més dèbils són els més nous, els que fins a la creació del PLINC estaven totalment allunyats de les polítiques socials: espai públic, economia, administració...

Per tant, la tasca del PLINC no passa tant crear un gran número d'accions noves (tot i que com tot procés dinàmic, anirà exigint canvis i novetats) com garantir que la manera com es fan les accions sigui l'adequada al procés del PLINC, a la construcció d'autonomia, cohesió social, comunitat; al treball proactiu, sobre les causes, interdisciplinar, transversal, científicament fonamentat.

Les fitxes PLINC com metodologia i procés per arribar als objectius

Introduïm aleshores, un nou element, que passa per assegurar que les accions que s'estan realitzant integrin els principis rectors del PLINC. Aquest resultat s'assegura a través de les fitxes d'harmonització (veure annex 2), que tenen la funció d'assegurar que totes les accions municipals acabin complint els principis com a molt en un any.

Les fitxes suposen per als tècnics i tècniques una profunda reflexió sobre el què estan fent, com ho estan fent, per què d'aquesta manera i amb quin fonament. Obliga a comprovar si (i explicitar com) s'està treballant tenint en compte l'autonomia, la realitat dinàmica, la diversitat, la multidimensionalitat, transversalitat etc... En el cas que no s'estigui acomplint alguna dimensió, el tècnic ha d'especificar què farà per arribar-hi i en quant de temps. Les fitxes són centrals: suposen el veritable treball intern de cada tècnic per adaptar cadascuna de les accions a la metodologia i els principis del PLINC.

D'aquí arribem al següent nivell de desplegament i concreció del PLINC, que és el conjunt de totes les fitxes d'acció (v annex 3). En cada fitxa es defineix l'acció, la línia de treball i eix estratègic al que correspon, la seva adequació o no als principis PLINC i, en cas que no estigui adaptada, les accions que es pensen emprendre i el termini per acabar l'adaptació.

3.7. L'OBSERVATORI (EL REC)

Dins d'aquesta estratègia transversal per avançar en la lluita contra l'exclusió social, o dit d'un altra manera per avançar en la inclusió social, és necessari aprendre a aprofitar millor els recursos materials, humans, infraestructures, etc., existents en el territori. **Millorar els sistemes d'informació i comunicació** és una necessitat bàsica per avançar en aquesta direcció.

L'Observatori apareix com l'instrument del procés (PLINC) per ajudar a promoure el canvi cultural en les formes de fer i relacionar-se en l'organització municipal i el territori, facilitant i *promovent el treball col·laboratiu i en xarxa*, per la inclusió social i la millora de la qualitat de vida de la ciutadania de Badia del Vallès.

D'altra banda, l'Observatori ha de ser una eina que faciliti i promogui el **coneixement rigorós i científic del nostre municipi i de la seva realitat social**, amb l'objectiu de poder donar respostes més acurades als reptes amb els que ens anem trobant.

A l'Observatori hi estan implicats:

- Ciutadania i associacions
- Tècnics i serveis públics
- Administracions públiques

És en aquest context com, seguint la metàfora agrícola del Cultivem Badia, que parlem de l'Observatori com el **Rec**. No volem una atalaia d'on des de una certa alçada i distància s'observa un procés i s'hi envien missatges. Al contrari, la funció d'observació ha d'implicar tota la comunitat i alimentar el procés, de la mateixa manera que el rec nodreix els camps i permet el creixement d'allò que s'hi ha sembrat. El **Rec**, ha de ser una eina útil amb les següents finalitats:

1. **Analitzar i diagnosticar** l'estat i l'evolució de la nostra comunitat (i en especial dels col·lectius en risc d'exclusió) i el nostre territori amb una mirada integral, transversal (dimensió ambiental, econòmica i social) i dinàmica.
2. **Compartir i intercanviar coneixement**, informació i dades existents del nostre municipi, disponibles en diferents entitats, serveis públics o administracions, que puguin ser de utilitat per altres.
3. **Promoure i facilitar la interrelació i el treball col·laboratiu** dels diferents actors que operen territori i les diferents iniciatives, accions o projectes que desenvolupen.
4. **Avaluar** el desenvolupament i aplicació del PLINC i l'eficàcia de les intervencions en l'evolució de l'exclusió al territori.

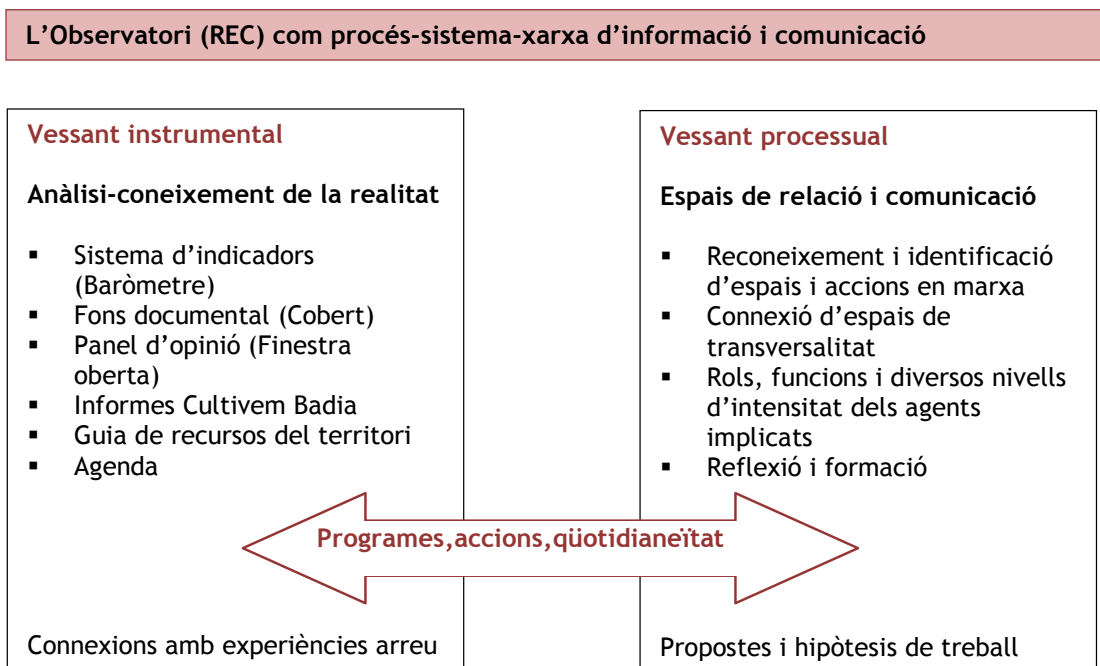
Dins de l'Observatori (**Rec**) podríem caracteritzar diferents espais segons les funcions definides:

Quadre 12. Peces del Rec.

Estri	Funció	Eines
1. "El baròmetre": espai d'anàlisi i coneixement de la realitat	Analitzar i diagnosticar l'estat de la nostra comunitat	diagnòstic territorial (estructura sociodemogràfica) sistema d'indicadors dinàmics exclusió social
	Avaluar l'estat del PLINC-	informes trimestrals: gener i juliol sistema d'avaluació: indicadors de procés
2. "El cobert": fons documental del PLINC	Compartir (socialitzar) estudis, publicacions i documentació:	referents a Badia del Vallès d'interès d'altres experiències relacionades amb l'inclusió social directori d'adreces web i blogs relacionats

3. “Guia de recursos públics”	Facilitar el coneixement dels recursos públics (serveis, entitats, programes, accions,...) i la seva localització, a la ciutadania i agents locals	entitats i associacions serveis i equipaments públics
4. “Finestra oberta”: panel d’opinió ciutadana que ha de facilitar:	Construir nous canals de comunicació amb la ciutadania que ens possibilitin conèixer la seva opinió entorn a diferents qüestions de la vida pública del municipi	Panel ciutadà

Quadre 13. REC procés.

1. El Baròmetre

A fi d’analitzar l’estat de la nostra comunitat i el territori, poder definir intervencions encertades i avaluar-ne la seva eficàcia, és necessari definir **un sistema d’indicadors** que permetin establir per una banda, les característiques sociodemogràfiques pròpies de Badia i els elements claus de la seva problemàtica de l’exclusió-inclusió social, tenint en compte que es tracta de **factors dinàmics** i en permanent **evolució**.

Des d’aquesta perspectiva i tenint en consideració els trets diferencials que configuren la realitat de Badia del Vallès, hem identificat dos tipus d’indicadors.

- El primer pas per poder conèixer i analitzar la realitat de Badia, és disposar d'un conjunt d'**indicadors bàsics** que, vistos en conjunt, ens donin una radiografia general de les principals característiques sociodemogràfiques de la població. Aquesta radiografia serveix de punt de partida per establir un marc general i poder contrastar i aprofundir en problemàtiques més específiques i particulars. Fonamentalment, els indicadors que formen la radiografia s'obtenen de fonts secundàries (Cens, Idescat, padró municipal) de manera que la seva actualització depèn de les esmentades fonts (aproximadament al voltant de cada 4 anys amb actualitzacions anuals). Aquests indicadors es troben actualitzats a data del 2008 en *Radiografia de la situació social de Badia del Vallès. (Carles Adamuz, 2008)*. Estem parlant d'indicadors com *número i grups d'edat de la població, origen, renda, nivell educatiu, ocupació, persones que viuen soles...*
- D'altra banda, necessitem un **sistema d'indicadors més dinàmics** que ens permeti apropar-nos a totes aquelles qüestions que són molt més variables en el temps i que en moltes ocasions estan estretament vinculades amb la evolució de la inclusió-exclusió, de manera que ens permetin detectar i tenir consciència d'aquelles situacions que posin en risc la cohesió social. Aquests indicadors depenen de la informació disponible en els diferents serveis públics que treballen en el territori: salut, educació, serveis socials, urbanisme, ocupació..., i per tant la seva actualització dependrà de les possibilitats i de la relació que s'estableixi amb cadascun dels serveis. És a dir, de la capacitat d'organització transversal i en xarxa del territori. Aquests indicadors poden ser: *aprovats d'ESO, persone ateses al CIRD, beneficiaris de PIRMI, casos derivats a EAIA, número d'embarassos de risc...*

Quadre 14. Principals característiques sistema d'indicadors

Indicadors bàsics	Indicadors dinàmics exclusió
Més estables al llarg del temps. Actualització cada 4-1 anys	Més dinàmics, variacions trimestrals -anuals
Aproximació a l'estructura sociodemogràfica del municipi: Radiografia del territori	Aproximació a la problemàtica Inclusió - Exclusió social
Fonts secundàries: Cens, Idescat	Fonts territorials: Serveis públics del territori, comunitat.

Per altra banda, en ambdós casos, i des d'una vessant metodològica, aquest sistema d'indicadors haurà de permetre la desagregació territorial, per poder copsar les diferències que existeixen entre diferents grups poblacionals i la comparació amb escales territorials més àmplies que la municipal. Els indicadors hauran d'estar dotats de validesa; fiabilitat; intel·ligibilitat; sensibilitat i accessibilitat.

a. Indicadors bàsics

L'elaboració d'un diagnòstic territorial ens possibilita disposar d'un coneixement rigorós i general de la població que viu al municipi i de la seva situació en relació als paràmetres

que solen mantenir-se més estables al llarg del temps o canvien de manera progressiva. Aquest anàlisi de la realitat ens permet contrastar els canvis sociodemogràfics que es donin en el territori a mig i llarg termini, així com també la comparació amb d'altres unitats territorials (comarca, província, altres municipis, etc...) La següent taula recull els principals indicadors del diagnòstic territorial, el segment poblacional al que fan referència i els canals d'accés a la informació:

Quadre 15: Principals característiques del sistema d'indicadors

INDICADOR		ACCES INFORMACIÓ			
DESCRIPCIO	POBLACIO	Compara bilitat	Font	Tempor alitat	Canal
Evolució de la població: 1986-2010	Sexe, edat (quinquennis), seccions censal	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Moviment natural de la població (naixements, defuncions). Creixement de la població	Sexe, edat (quinquennis)	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Tipus de llars	Total	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Nivell instrucció	Sexe, edat (quinquennis)	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Població per relació amb l'activitat	Sexe, edat (quinquennis)	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Lloc naixement	Sexe, edat (quinquennis)	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Coneixement del Català	Total	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Renda familiar disponible bruta	Total	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.
Establiment d'empreses i professionals per sectors	Total	Vallès Occ.+ Cat	Idescat	2007	on line. Xls.

b. Indicadors dinàmics

L'anàlisi de la realitat mitjançant els indicadors dinàmics ens permetrà valorar l'evolució del problema de la inclusió-exclusió social en el territori, de forma que faciliti l'avaluació i seguiment de les diferents intervencions que es desenvolupin en el municipi.

En un context social tant canviant com l'actual, clarament determinat per importants transformacions en el món laboral, educatiu, en l'estructura familiar, en les relacions entre els seus membres, etc., el perfil de les persones afectades per situacions de vulnerabilitat també s'ha modificat. L'exclusió social, ha deixat de ser una condició fixa o una característica personal o d'un col·lectiu determinat, per a convertir-se en un

fenomen més dinàmic i processual associat a diversos factors al llarg de determinades etapes del cicle vital i que, com hem vist, interactuen entre ells i amb les capitals de cada persona.

Les dinàmiques de l'exclusió social sovint tenen que veure amb processos, com la formació de la família; l'evolució de l'estructura de la llar; les condicions i permanència en el mercat laboral; l'accés a l'habitatge; la necessitat de conciliació de les demandes de la vida personal, familiar i laboral; el procés educatiu personal... i un altre gran nombre de factors.

Com hem vist al capítol 1, i encara més en períodes de crisi, l'exclusió social ha passat d'estar estretament lligada a qüestions econòmiques a ser un fenomen multidimensional que afecta diferents paràmetres i es dona en diversos àmbits de la vida personal. Aquesta característica dificulta enormement el seu anàlisi, i si volem aproximar-nos amb rigor a la realitat, no podem fer-ho només des de indicadors estàtics i unidimensionals. Haurem de fer ús d'instruments sensibles a aquesta diversitat de factors i dimensions.

A la següent taula es recullen part dels indicadors dinàmics seleccionats:

INDICADOR										ACCÈS INFORMACIÓ				
DESCRIPCIÓ	POBLACIÓ									SERVEI/S QUE EL FACILITA	TEMPORALITAT	CANAL		
	Inf.		Adol.		Jov.		Adul.		GG				T	
	H	D	H	D	H	D	H	D	H					D
Conductes de risc per la salut (adictives, alimentàries,...)											x	Salut		
Persones ateses/detectades amb problemes de salut mental											x	Salut		
Embarassos no desitjats			x	x								Salut		
Persones amb reconeixement legal de disminució											x	Salut		
Malalties que generen dependència											x	Salut		
Nº visites mèdiques a domicili per problemes de mobilitat											x	Salut i SS		
Nº casos d'atenció domiciliària de serveis social											x	Serveis Socials		
Notificacions d'absentisme escolar detectades des de l'Observatori TET	x	x	x	x								Educació PEE	1 vegada per curs	

Fracàs escolar (primària, ESO)	x	x	x	x												Educació	1 vegada per curs	
Abandonament del sistema educatiu detectades des de l'Observatori TET	x	x	x	x												Educació PEE	1 vegada per curs	
Número d'ajuts o beques (material, menjador, estudi assistit,...)															x	Serveis Socials		
Persones en cursos d'educació per adults (certificacions, immigració,...)								x	x	x	x					Educació	1 vegada per curs	
Nombre d'alumnes ESO que no obtenen el certificat escolaritat detectades des de l'Observatori TET	x	x	x	x												Educació	2 vegada per curs	
Infants amb necessitats educatives especials	x	x	x	x												Educació		
Persones que reben prestacions i ajuts socials (Pirmi,...)															x	Serveis Socials		
Número usuaris del banc d'aliments															x	Serveis Socials		
Precarietat laboral: tipus de contracte								x	x	x	x					Ocupació		
Atur registrat sobre la població activa								x	x	x	x					Ocupació		
Aturats de llarga durada								x	x	x	x					Ocupació		

c. Indicadors de procés

L'avaluació d'un sistema complex com ho és el PLINC, necessita del desenvolupament d'instruments diversos que s'adaptin i siguin sensibles a les diferents dinàmiques que el configuren. El PLINC és un procés i cal que sigui avaluat com a tal. A la següent taula proposem un primer llistat de possibles criteris i indicadors per a la seva avaluació. Com a procés viu, no poden tancar-se i se n'aniran afegint i modificant.

Quadre 17. Principals característiques sistema d'indicadors

CRITERIS	INDICADORS	ACTORS, ESPAIS, ACCIONS, PROJECTES...
Valors educatius del procés	Treball cooperatiu, transversalitat, autonomia, gestió de conflictes, responsabilitat, colideratge, planificació	
Qui participa	Quantitat, diversitat, representativitat, noves incorporacions	
Entorn a què es participa	Origen de la proposta, capacitat d'intervenció/decisió, àmbit d'actuació	
Com es participa	Decisió, execució nivells, de participació, informació, deliberació, nivells de participació, metodologia de treball, dinàmica grupal	
Efectes del procés	impacte en els resultats , millora de la comunicació, la relació, la capacitació	
Tipus d'accions desenvolupades	reunions, activitats formatives, lúdiques, festives, informals...a qui van dirigides	
Com es troben les persones implicades	satisfacció, il·lusió	
Altres	Innovació	

d. Sistema d'Avaluació de l'estat del PLINC

Per tal d'anar veient el desenvolupament dels canvis aconseguits en les formes i relacions de treball dels diferents espais i projectes en marxa, serà convenient i necessari **disposar d'una visió global i compartida del que anem fent i com ho fem**. Difondre i potenciar les bones practiques i intentar corregir i millorar les que no ho siguin tant, serà un objectiu estratègic per tal d'impulsar el treball col·laboratiu i en xarxa que ens hem proposat amb aquest Pla.

Construir una visió global del què fem i trencar amb la fragmentació del treball de cadascun, des de cada projecte o acció específica, necessita d'un esforç de sistematització i integració de cada una de les parts en un tot (PLINC).

En aquest punt entren els informes semestrals, que han de permetre que tota la comunitat pugui tenir una visió clara del moment del procés PLINC. Per a l'elaboració d'aquests informes serà imprescindible la participació de totes les parts implicades, però es necessitarà d'una coordinació i seguiment que cal que tingui un referent clar. En aquest sentit es l'**oficina tècnica del PLINC i l'equip comunitari**⁴³ qui hauran d'assumir aquest paper de coordinació en l'elaboració dels informes, així com en l'organització de la seva distribució i discussió col·lectiva.

2. El Cobert: fons documental

Aquest espai de l'observatori serà útil per socialitzar (és a dir fer accessible a tothom) la informació i el coneixement disponible en torn a l'exclusió social.

El Cobert compta amb dues peces:

- a. **Documentació Badia del Vallès** (estudis realitzats pel PLINC o altres plans i serveis, memòries d'actuacions i serveis d'altres administracions al territori, dades estadístiques, articles...)
- b. **Altres documents** (documents i projectes generats per altres PLINC o institucions, bibliografia pràctica i teòrica, webgrafia, experiències a l'estranger, contactes amb xarxes, articles...)

3. La Guia de recursos associatius i de serveis públics del municipi

Són moltes les accions, els projectes, i en general els esforços i mitjans despleats en el territori, tant públics com privats. Possiblement fan falta més recursos, però també és segur que es pot rendabilitzar encara més els que ja tenim. Fer més accessible i difondre millor el que existeix per tal de facilitar el coneixement dels recursos públics (serveis, entitats, programes, accions,...) i la seva localització, a la ciutadania del municipi, és una tasca important en aquest sentit. Aquest espai de l'observatori ha de ser un element més que ajudés a avançar en aquest sentit. Ja hi ha diferents espais i publicacions, en especial les *Pàgines Grogues del Pla Educatiu d'Entorn*, però també el llistat inclòs a l'estudi les on s'ordena aquesta informació (*Mapa de les xarxes socials*). Cal tan sols actualitzar els canvis que es vagin produint.

4. Finestra oberta: panel d'opinió ciutadana

A fi de completar l'anàlisi de la realitat de Badia, la nostra proposta inclou, també a més del sistema d'indicadors del Baròmetre, un tercer nivell d'estudi focalitzat en conèixer l'opinió ciutadana sobre la realitat del seu entorn.

En aquest sentit, l'objectiu principal és la creació i implementació d'una eina d'informació àgil i precisa que ens permeti:

⁴³ Veure més avall, al capítol estructura.

- conèixer de forma contínua l'evolució del parer ciutadà quan a la valoració subjectiva que fan de totes aquelles qüestions que afecten al municipi, i que per tant, repercutiran directe o indirectament en la gestió municipal a l'hora de la presa de decisions sobre els diferents projectes i actuacions. (Per exemple: detecció de necessitats i preocupacions ciutadanes, opinió sobre les actuacions municipals, valoració i propostes per les festes, votacions en la concessió de premis, etc.)
- disposar d'un espai de trobada amb la ciutadania que faciliti la comunicació i intercanvi d'opinions, l'obertura de debats, compartir informació, etc, especialment amb aquells segments poblacionals que habitualment no participen en altres canals de relació "més tradicionals".

La tècnica necessària per posar en funcionament aquest espai ("Finestra Oberta") és molt senzilla i àmpliament estesa, i consisteix en la creació d'un **Panel On Line**. Des de fa una mica més de 10 anys, de forma paral·lela i complementària als mètodes tradicionals de recollida d'informació (estudis telefònics, entrevistes personals, focus group) s'està utilitzant aquesta nova metodologia anomenada CAWI (Qüestionari web). Malgrat que els seus orígens estan estretament vinculats amb la investigació comercial, en els últims anys donada la creixent penetració d'Internet entre la població, aquesta tècnica està sent utilitzada també per institucions públiques, estudis sociopolítics, investigacions en universitats, etc.

Comparativament, respecte altres mètodes més tradicionals, els seus principals avantatges són:

- Accés a segments de la població que "tradicionalment" no participen de la vida pública municipal.
- Rapidesa i agilitat a l'hora de recollir opinions.
- Possibilitat d'interacció entre els participants i els responsables de l'estudi/projecte.
- Accessible i assequible per a tothom.

Operativament, la "Finestra Oberta" s'estableix a un espai online obert a tots els ciutadans del municipi, on voluntàriament, poden registrar-se a fi de donar les seves opinions sobre diferents temes de la vida pública de Badia del Vallès.

En el moment que hi hagi un estudi en marxa, se'ls enviarà un e-mail amb un link a l'enquesta, formulari, debat... perquè puguin donar la seva opinió. Les seves respostes queden registrades a una base de dades per poder fer el posterior anàlisi de la informació.

En aquest sentit, és fonamental el volum total d'usuaris registrats, ja que determinarà l'ús final (vàlida) dels resultats, que podrà anar des de disposar d'una bateria d'opinions ciutadanes, fins a obtenir resultats estadísticament representatius.

En aquest sentit, diversos ajuntaments disposen del seu propi panel de ciutadans, per exemple, l'Ajuntament de Barcelona està treballant en aquesta línia amb la creació de "BCNopina" (encara està en versió beta) un espai de participació i recollida d'informació ciutadana sobre diferents temes d'interès

3.8. ACTIVITATS DE FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

La formació i la discussió formen part directe del PLINC, donada la importància de la seva àrea de coneixement. L'observatori, que agrupa l'espai de generació de coneixement (estudis, revisió de diagnòstic, recollida de documentació..) és l'espai idoni per organitzar i aglutinar la formació.

sessions de treball entre professionals de diferents serveis i/o departaments (Pla de formació). Durant el procés PLINC ja s'han realitzat diverses activitats de formació: avaluació de projectes transversals, dinamització de famílies, salut mental i immigració... Les pròpies necessitats dels agents han d'anar marcant l'agenda formativa del PLINC.

D'altra banda, una funció important del PLINC és **sensibilitzar** la població sobre l'exclusió i els perfils de risc, intentat promoure la solidaritat i evitar etiquetatges, xenofòbia o menyspreu i odi a les persones diferents per raó de sexe o orientació sexual, nivell econòmic, hàbits, salut, cultura, ús de determinats serveis o ajuts... S'està treballant en una guia sobre la inclusió destinada a treballadors/es municipals i ciutadanes a partir de la feta per l'Ajuntament de Corcaigh (Eire). Però cal que tant els professionals com les persones properes al PLINC facin un treball permanent contra els prejudicis i per la tolerància i la solidaritat, com de fet ja s'està fent per exemple des del la comissió de solidaritat del PDC.

3.9. LES PECES DEL PLINC

Finalment, podem resumir el PLINC CULTIVEM BADIA com la suma integrada d'uns quants elements:

1. **Uns principis bàsics**
2. **Un conjunt d'accions ordenades per eixos estratègics i línies de treball i harmonitzades als principis bàsics**
3. **Un procés tècnic, polític i comunitari.**
4. **Un instrument de comandament** (el programa integrat) dirigit per un espai de coordinació múltiple.
5. **Un nou model de treball municipal**
6. **Un observatori (REC)**

4. GESTIÓ DEL PLINC.

4.1. ELEMENTS DE DISSENY I GESTIÓ

El Pla d'Inclusió Social de Badia del Vallès és una **estratègia i un model de treball transversal i participatiu** per detectar i intervenir davant de les situacions de necessitat que es donen a Badia lluitant contra *l'exclusió social* i treballant per a la *inclusió*.

En el PLINC es treballa amb tots els agents implicats en cada tema: administracions, entitats del tercer sector, entitats privades i col·lectius d'afectats/des. Aquesta feina es fa directament des de quatre espais bàsics:

- **Comissió político-tècnic;**
- **Oficina tècnica**
- **Equip comunitari**
- **Taula interdisciplinària**

La implementació del PLINC es basa en aquests espais amb funcions ben definides i complementàries.

1. Oficina tècnica.

L'oficina tècnica és l'estructura formal bàsica de gestió del PLINC. Com a tasques concretes té:

- **disseny de les estratègies internes i externes que permetin la consolidació d'una *estratègia local* que *orienti i articuli* les *polítiques* i *actuacions* municipals amb impacte sobre les causes i factors de risc d'exclusió.**
- **vetllar per harmonitzar les actuacions i polítiques municipals als els criteris i objectius del *Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social a Catalunya (PICSC)*. Aconseguir que aquests criteris s'interioritzin en la mecànica municipal i territorial, i promoure de manera efectiva dinàmiques *transversals*, *comunitàries* i *interinstitucionals* desenvolupant estratègies específiques en aquest sentit.**
- **fer el treball tècnic necessari (preparació de documents, convocatòries, memòries, justificacions) per a que tant la *comissió político-tècnica* com els espais ciutadans pugui treballar i prendre decisions de manera efectiva.**

- coordinació de *l'equip comunitari*.
- gestió del procés EASW, del GIAP i del procés ciutadà.
- posada en marxa de la Taula Interinstitucional .
- coordinació de les sessions de formació, sensibilització i jornades.
- seguiment de les investigacions i l'observatori.
- recerca d'assessoraments externs, col·laboració amb organismes i fonamentació científica

Donada la importància del PLINC en les polítiques socials de l'Ajuntament, l'Oficina està incorporada a la coordinació de l'Àrea d'Acció Social i Cultural.

2. Comissió político-tècnica.

La comissió político-tècnica lidera i legitima el procés tècnic del Pla local d'Inclusió Social (PLINC). S'hi prenen les decisions pel que fa a la implementació de la transversalitat i el treball comunitari dins l'Ajuntament; el mapa d'accions del PLINC; les propostes de l'Oficina Tècnica per a l'acompliment dels objectius dels PICSC.

La comissió político-tècnica està formada pels tinents d'alcalde d'Acció social i ciutadania, Benestar i Acció cultural i Urbanisme, Medi Ambient i Promoció Econòmica; els tècnics d'Esports, Cultura, Benestar Social, Ocupació, Inclusió i OAC.

Dins la comissió hi ha però una jerarquia: tot i que es treballa a partir de la premissa d'assolir el màxim consens, el nivell polític pot prendre les decisions que consideri adients encara que no estiguin consensuades. D'altra banda, aquesta funció del nivell polític assegura que la presa de decisions no s'estanqui i el procés no es col·lapsi, mantenint alhora un màxim de legitimitat.

Les seves funcions concretes són:

- definició i organització del treball transversal pel que fa a inclusió social, implementant els canvis organitzatius necessaris
- definició d'un discurs municipal unificat i compartit pel que fa a inclusió social
- establiment d'una comunicació eficaç entre els departaments
- definició efectiva dels rols polític i tècnic i bona comunicació entre ells
- adaptació del treball dels diversos departaments als filtres (principis centrals d'inclusió) que assegurin la seva adequació als criteris centrals del PICSC:

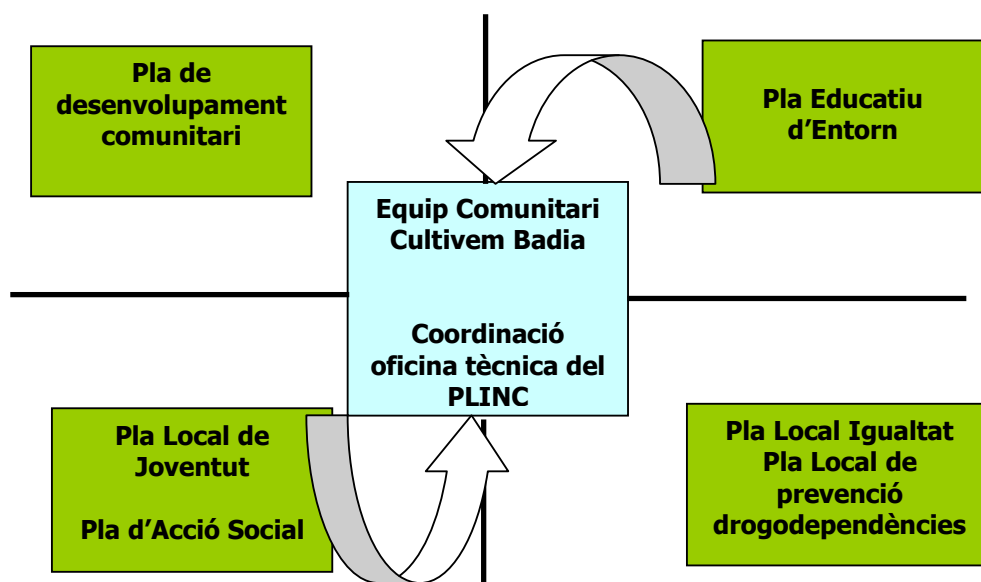
3. Equip comunitari

L'equip comunitari, del qual ja hem parlat, coordinat des de l'oficina tècnica és format per representants dels diversos plans o actuacions generals en marxa al municipi que inclouen processos comunitaris i polítiques socials: Pla Local d'Igualtat, Pla Educatiu d'Entorn, Pla de Desenvolupament Comunitari, Pla Local de Joventut, Pla d'Acció de Serveis Socials, Pla Local de prevenció de les Drogodependències, Pla d'Acollida... i altres tècnics/iques que en moments determinats puguin tenir espais d'intervenció amb dinàmica comunitària (per exemple esports, cultura o urbanisme).

L'equip comunitari planifica i coordina el procés ciutadà, és a dir, els espais ciutadans lligats a les polítiques socials de Badia i assegurarà la coordinació efectiva dels diversos plans.

Cal tenir en compte **les dinàmiques comunitàries** ja en marxa des de fa molt temps pel que fa a educació/infància/família, gènere, salut, immigració, gent gran i atenció a les persones amb necessitats específiques.

Figura10. Equip comunitari i oficina tècnica del PLINC.

Aquests processos (*Pla Educatiu d'Entorn, Pla Local de Joventut, Pla Local d'Igualtat, Pla Local de Prevenció de les Drogodependències, accions en l'àmbit d'immigració i ètnia gitana, gent gran, atenció a persones amb necessitats específiques*) han d'entrar també en la dinàmica d'aportar i rebre al Pla d'Inclusió, i adaptar-se als filtres.

Donada la realitat de Badia del Vallès, on s'estan desenvolupant diversos plans de caire comunitari i transversal i que a més tenen les seues recursos professionals específics, s'opta per constituir un **equip comunitari** format per:

- Un tècnic específic coordinador de l'equip i del procés (oficina tècnica del PLINC).
- Els diversos tècnics específics dels plans o accions transversals en marxa.

Les seves funcions són:

- a. Dinamitzar el procés ciutadà del PLINC
- b. Coordinar les diferents accions pròpies del procés
- c. Informe avaluació de tot el procés.
- d. Fomentar i propiciar el treball en xarxa
- e. Replantejar, reformular, retocar aquells programes projectes ja existents i susceptibles de ser transformats en programes transversals.
- f. Definir nous programes i projectes amb caire transversal.
- g. Fer propostes organitzatives per fer front a aquestes nous, o modificats, programes i projectes.

En aquest sentit un element cabdal pel bon funcionament de l'equip i en especial del coordinador d'equip, és quina relació orgànica té/tenen amb l'organització municipal, de qui penja, a qui rendeixen comptes, qui contracta, quin referent polític, ...

4. Taula interinstitucional

La taula interinstitucional ha de permetre que les lògiques de les diverses administracions que actuen *directament* al territori convergeixin i optimitzin recursos, aproximant la consecució d'un model holístic de treball al municipi. Com a mínim hi ha de participar els Departaments de Salut (CAP, Salut Mental, programa Salut-escola); Governació (Pla Comunitari; Mediació gitana; Casal Cívic, Oficina d'Acció Ciutadana); Educació. Caldria reflexionar la procedència d'introduir-hi la Diputació i el Consell Comarcal o entitats privades que operen al territori.

Iniciar un procés d'aquestes característiques que proposa no dur a terme un pla més sinó un nou plantejament en les polítiques socials del municipi de Badia del Vallès requereix un elevat grau de consens polític i institucional. El PLINC és el context afavoreix poder abordar aquest nou plantejament, és evident però que perquè això sigui així és necessari que aquest plantejament sigui compartit.

A Badia del Vallès no existeix ara per ara un espai comú entre les diferents administracions presents al municipi. Es fa palesa la necessitat d'incorporar aquest vessant més institucional al procés del PLINC mitjançant un **conveni marc-contracte programa** entre els departaments de la Generalitat de Catalunya amb presència al municipi, i l'ajuntament. No es tracta de cercar més recursos econòmics, és una dimensió tècnica un nou enfocament en la manera de planificar les polítiques socials en un municipi de 0.92 km² i 14.000 habitants, per tant podria ser considerat com a **pla pilot**.

Les funcions d'aquesta taula serien les següents:

- Fer el seguiment de les actuacions.
- Definir objectius a desenvoluparen el marc d'aquest nou plantejament.
- Avaluar el funcionament del procés

- Alliberar professionals per al propi procés comunitari. Incorporar el procés comunitari en la tasca ordinària dels professionals. Això implicaria designar un professional de referència alliberat de part del seu dia a dia.
- Visualitzar l'aposta per aquest plantejament.
- Revisar periòdicament (creiem que per períodes de 4 anys) les condicions del **conveni marc-contracte programa**.

Aquest **conveni marc-contracte programa** és un fet novedós i segurament requerirà d'un elevat grau de negociació política. A priori els departaments implicats haurien de ser:

- Departament d'Educació
- Departament Treball
- Departament de Salut
- Departament d'Acció Social i Ciutadania
- Departament de Governació i Administracions Públiques

ANNEXOS